

Emmi Myllylä

TAIDEKAHVILA YHTEISÖLLISYYDEN VAHVISTAMISEN VÄLINEENÄ

Opinnäytetyö
Yhteisöpedagogi

2019

**Kaakkois-Suomen
ammattikorkeakoulu**

Tekijä/Tekijät	Tutkinto	Aika
Emmi Myllylä	Yhteisöpedagogi (AMK)	Kesäkuu 2019
Opinnäytetyön nimi		54 sivua 4 liitesivua
Taidekahvila yhteisöllisyyden vahvistamisen välineenä		
Toimeksiantaja		
Jyväskylän seudun Nuorisoseura ry		
Ohjaaja		
Sari Miettinen		
Tiivistelmä		
<p>Opinnäytetyön tavoitteena oli tehdä taidekahvilasuunnitelma, jonka avulla vahvistetaan yhteisöllisyyttä Keljonkankaan alueella. Kehittämistyön toimenpiteiden kohteena olivat lapsiperheet. Tilaajana toimi Jyväskylän seudun Nuorisoseura ry. Seuran tarkoituksena on toiminnallaan edistää yhteisöllisyyttä, hyvinvointia, yhdenvertaisuutta sekä vastuullista ja aktiivista kansalaisuutta. Jyväskylän seudun Nuorisoseura ry järjestää paljon erilaista harraste-toimintaa Jyväskylässä.</p> <p>Jyväskylän seudun Nuorisoseura ry ei ole aikaisemmin järjestänyt taidekahvilatoimintaa. Taidekahvilasuunnitelmaa tehtäessä on otettu huomioon alueen asukkaiden mielipiteet.</p> <p>Opinnäytetyössä tarkasteltiin taiteen vaikutusta ihmisen hyvinvointiin. Taiteella on iso merkitys ihmisen hyvinvointiin ja se vaikuttaa jokaiseen ihmiseen eri tavalla. Opinnäytetyössä pohdittiin myös yhteisöllisyyden merkitystä ihmisen hyvinvointiin, sekä mitä yhteisöllisyys on. Yhteisöllisyys on ajankohtainen aihe ja se muuttuu koko ajan yhteiskunnan mukana.</p> <p>Menetelmänä käytettiin kokeilukulttuuria. Kokeilukulttuuriin kuuluu se, että tehdään kokeiluja ja sen kautta muokataan suunnitelmia. Taidekahvilakokeiluja oli kaksi ja kummassakin oli eri teema. Kokeilujen aikana tehtiin havainnot, sekä keskusteltiin asiakkaiden kanssa. Kokeilujen lisäksi kyselyn avulla kartoitettiin lapsiperheiden ajatuksia siitä, miten taide vaikuttaa hyvinvointiin. Kyselyn avulla kartoitettiin lapsiperheiden toiveita ja odotuksia taidekahvilan suhteen.</p> <p>Kehittämistyön päätulos on taidekahvilasuunnitelma, missä otin huomioon alueen lapsiperheiden toiveet ja mielipiteet. Kyselystä kävi ilmi, että taidekahvilatoiminnalle on kysyntää ja tarvetta.</p> <p>Johtopäätöksenä oli, että lapsiperheet kaipaavat toimintaa missä pääsee tekemään käden-taitoja, sekä voi kohdata ihmisiä. Alueen asukkaat pitivät taidekahvilaa toimivana ideana. Se voisi toimia alueen kohtaamispaikkana sekä sitä kautta lisätä yhteisöllisyyttä.</p>		
Asiasanat		
yhteisöt, yhteisöllisyys, osallisuus, taide		

Author (authors)	Degree	Time
Emmi Myllylä	Community educator, Bachelor of Humanities	May 2019
Thesis title		54 pages
An art café as a tool for strengthening the sense of community		4 pages of appendices
Commissioned by		
Jyväskylän seudun Nuorisoseura ry		
Supervisor		
Sari Miettinen		
Abstract		
<p>The objective of the thesis was to make the art cafe plan that would help strengthen a communality in the Keljonkangas area. The target group of these actions were families with children. The research was commissioned by Jyväskylän seudun Nuorisoseura ry. Its various activities promote the communality, welfare, equality and responsible and active citizenship in the area. Jyväskylän seudun Nuorisoseura ry has many different hobby functions in Jyväskylä.</p>		
<p>The association has not operated an art café before. When making the art cafe plan, the opinions of the inhabitants of the area have been taken into consideration.</p>		
<p>This thesis is a research that aims to understand how art can effect to welfare of a human being. Art has big significance to the welfare of the human being and it effects everyone in a different way. In the significance of the communality to the welfare of the human being also is thought about and what is communality. Communality is a current subject and that changes all the time with the society.</p>		
<p>Experiment culture was used as a method which includes experimentig and adjusting plans through it. There were twoart café experiments with separate themes. During the experiments observations were made and discussion carried out with the customers. With the help of the inquiry, the thoughts of families with children on how art affects welfare were surveyed in addition to the experiments.</p>		
<p>The result is the art cafe development plan where I have taken the wishes and opinions of the families with children of the area into consideration.</p>		
<p>The conclusion is that the families with children want activities, such as handicrafts. The inhabitants of the area considered the art café as a well-functioning concept. It could serve as the meeting place of the area and could increase the communality spirit that way.</p>		
Keywords		
community spirit, communality, involvement, art		

SISÄLLYS

1	JOHDANTO.....	6
2	KEHITTÄMISEN TAUSTA JA TARVE.....	7
2.1	Omat näkökulmavalinnat.....	7
2.2	Kehittämisen kohde ja tavoite.....	8
3	TAIDE.....	9
3.1	Taiteen määritelmä.....	9
3.2	Taidelähtöiset menetelmät.....	9
3.3	Taiteen vaikutus hyvinvointiin.....	11
4	YHTEISÖLLISYYS.....	15
4.1	Yhteisöllisyyden muodot.....	15
4.2	Yhteisöllisyyden vaikutus hyvinvointiin.....	18
4.3	Yhteisöllisyyden vahvistaminen.....	19
4.4	Yhteisöllinen taidekasvatus.....	20
5	MENETELMÄ.....	21
5.1	Kokeilukulttuuri.....	21
5.2	Oman kokeilukulttuurin suunnittelu.....	25
6	TOIMENPITEET.....	27
6.1	Kehittämistyön aloitus.....	27
6.2	Kysely.....	27
6.3	Taidekahvilakokeilut.....	29
6.3.1	Marmorikuula- ja pikkuautomaalaus.....	29
6.3.2	Kankaanpainanta.....	32
6.4	Palautteen kerääminen ja omat havainnot.....	34
7	TULOKSET.....	35
7.1	Kyselyn analysointi.....	35
7.2	Taidekahvilakokeilujen arviointi.....	40
7.3	Taidekahvilakokeilun palaute.....	41

8	TAIDEKAHVILASUUNNITELMA	42
8.1	Pajatoiminta	43
8.2	Ohjaaja	44
8.3	Kahvila	45
8.4	Markkinointi	46
8.5	Toiminnan suunnittelu.....	46
9	KEHITTÄMISTYÖN ARVOINTI	47
9.1	Arviointi.....	47
9.2	Johtopäätökset	48
9.3	Pohdinta	50
	LÄHTEET.....	52

LIITTEET

Liite 1. Kankaanpainanta

Liite 2. Marmorikuula- ja pikkuautomaalaus

Liite 3. Värikylpy

Liite 4. Kyselylomake

1 JOHDANTO

Kiinnostus tehdä opinnäytetyönä taidekahvilasuunnitelma lähti haaveistani perustaa joskus taidekahvila. Yhteisöllisyys aiheena on kiinnostava ja nykyään siitä keskustellaan enemmän. Kehittämistyöni tarkoituksena oli kehittää taidekahvilasuunnitelma, minkä avulla voidaan vahvistaa yhteisöllisyyttä. Vastavaanlaista ei ole aikaisemmin tehty, joten aihe on ajankohtainen. Taidekahvilasuunnitelman tarkoituksena on tuoda lapsiperheet yhteen, ja toimia matalankynnyksen kohtaamispaikkana.

Taidekahviloita on Suomessa muutamia, mutta niissä on ainoastaan esillä taidetta, eikä siellä pääse itse tekemään taidetta. Tässä opinnäytetyössä tarkoitetaan taidekahvilalla sellaista paikkaa missä on kahvila, sekä pajapuoli missä on tarkoituksena tehdä erilaisia kädentaitoja. Kahvilassa myydään kahvia, teetä sekä pientä syötävää. Taidekahvilassa on myös teemoittain vaihtuvaa pajatoimintaa. Teemat keskittyvät kädentaitoihin. Taidekahvilassa itse kahvilalla on pienempi merkitys, kun taas pajatoiminnalla on isompi merkitys. Asiakkaiden tekemiä töitä on myös tarkoitus laittaa esille. Taidekahvila on suunnattu lapsiperheille. Taidekahvilan tarkoituksena on toimia Keljonkankaan kohtaamispaikkana.

Tein taidekahvilansuunnitelman Jyväskylän seudun Nuorisoseura ry:lle. Jyväskylän seudun Nuorisoseura ry on 100 vuotta vanha yhdistys ja se toimii Keljonkankaan alueella. Yhdistys on poliittisesti ja uskonnollisesti sitoutumaton. Jyväskylän seudun Nuorisoseudun toiminnan tarkoituksena on edistää yhteisöllisyyttä, hyvinvointia ja yhdenvertaisuutta. Heillä ei ole taidekahvilaa entuudestaan, mutta sille on tarvetta. Jyväskylän Nuorisoseura ry:llä on paljon erilaista kerhotoimintaa, minkä tarkoituksena on vahvistaa yhdessä toimimista, kulttuuriharrastusta ja omaehtoista toimintaa. Opinnäytetyön tavoite on tehdä taidekahvilansuunnitelma tilaajan tarpeiden mukaan, jossa otan huomioon lapsiperheiden toiveet. Taidekahvilan avulla on tarkoitus vahvistaa yhteisöllisyyttä sekä toimia kohtaamispaikkana. Taidekahvilaan on tarkoitus tulla Nuorisoseuran arvojen mukaista toimintaa ja myös vahvistaa näitä arvoja. Jyväskylän seudun Nuorisoseura ry järjestää erilaisia taidekerhoja.

Suunnitelmaa tehdessä hyödynnän kokeilukulttuuria. Minun ei ole tarkoitus käynnistää toimintaa, vaan pelkästään tehdä taidekahvilansuunnitelma. Suunnitelmaa tehdessä keskityn myös siihen mitkä asiat vahvistavat yhteisöllisyyttä ja suunnittelen toiminnan niin, että se on matalan kynnyksen toimintaa. Teetin alueen asukkaille kyselyn, jonka tarkoituksena oli selvittää millaisen taidekahvilan asukkaat haluavat. Kyselyssä kartoitin myös sitä millaisia taidepajoja asukkaat haluavat. Kyselyn lisäksi pidin kaksi taidekahvilakokeilua Keljonkankaan Tapiolassa. Taidekahvilakokeilun jälkeen analysoin ja arvoin mitä suunnitelmissa toimi ja mitä pitää vielä kehittää. Suunnitelmaa voi hyödyntää monen kohderyhmän kanssa, mutta on erityisesti suunnattu lapsiperheille.

2 KEHITTÄMISEN TAUSTA JA TARVE

Jyväskylän seudun Nuorisoseura ry tarvitsee taidetoimintaa Tapiolan tiloihin. Tapiola on Jyväskylän seudun Nuorisoseura n toimintatila, jossa järjestetään monenlaista toimintaa ja siellä on myös heidän toimistonsa. Jyväskylän seudun Nuorisoseura ry haluaa monipuolistaa toimintaansa. Kädentaitoja haluttiin monipuolisemmin. Keljonkankaan alueella ei ole kokoontumispaikkaa, joten sille oli myös tarvetta. Tilaaja kokee tarpeelliseksi vahvistaa yhteisöllisyyttä alueella sekä heidän omassa toiminnassaan. Taidekahvilan avulla heidän on mahdollista saada lisää kävijöitä ja tehdä itseään tunnetummaksi. Jyväskylän seudun Nuorisoseura ry:n yhtenä arvona on yhteisöllisyys. He tarvitsevat uutta toimintaa mikä vahvistaisi alueen yhteisöllisyyttä. Taidekahvilan avulla on tarkoitus vahvistaa yhteisöllisyyttä. Taidekahvilan sijaintia ei ole vielä päätetty, mutta todennäköisesti se tulee tilaajan omiin tiloihin Keljonkankaalle Tapiolaan Jyväskylään.

Kehittämistä tarvitaan, koska aikaisemmin ei ole kehitetty toimintaa, jonka tarkoituksena olisi vahvistaa yhteisöllisyyttä taiteen avulla. Yhteisöllisyyden vahvistamisesta ja taiteen hyvinvointivaikutuksista löytyy paljon tutkimuksia, mutta niistä on harvoin tehty tutkimusta yhtäaikaisesti.

2.1 Omat näkökulmavalinnat

Yhteisöllisyyden vahvistamista pohdin lähinnä taiteen näkökulmasta ja pohdin, kuinka taiteen avulla voidaan vahvistaa yhteisöllisyyttä. Yhteisöllisyys on aiheena laaja ja siitä on monenlaisia määritelmiä. Keskityn kehittämistyössäni

miettimään, miten yhteisöllisyyttä voidaan vahvistaa taidekahvilan avulla. Yhteisöllisyyden vahvistumista en päässyt näkemään kehittämistyönprosessin aikana, koska aika oli lyhyt ja minulla oli vain kaksi taidekahvilakokeilua. Kokeiluissa pääsin kuitenkin näkemään sen, että taidekahvila on mahdollista toteuttaa ja taide toimii yhdistävänä tekijänä. Taidekahvilasuunnitelmassa pääpaino on alueen asukkaiden toiveilla. Huomioin suunnitelmassa myös taidekahvilakokeilussa nousseet havainnot. Taidekahvilakokeilussa keräsin osallistujilta palautetta ja havainnoin toimintaa kokeilujen aikana.

Taiteessa keskityn lähinnä siihen, miten se vaikuttaa hyvinvointiin ja missä roolissa taide on itse taidekahvilasuunnitelmassa. Taide on laaja käsite ja sen alle sijoittuu monta eri taiteen muotoa. Tässä kehittämistyössä keskityn kädentaitoihin. Tieteellisessä viitekehyksessä pohdin yleisemmin taidetta ja sen vaikutusta hyvinvointiin. Kyselyssä sekä taidekahvilasuunnitelmassa keskityn kädentaitoihin.

2.2 Kehittämisen kohde ja tavoite

Kehittämisen kohde on yhteisöllisyyden lisääminen Jyväskylä Keljonkankaan alueella taidemenetelmien avulla. Kehittämistyön teoreettinen viitekehys koostuu kahdesta eri aiheesta. Aiheet ovat taiteen vaikutus hyvinvointiin sekä yhteisöllisyys. Teoreettisessa viitekehyksessä kerroin, kuinka tärkeää taide on hyvinvoinnin kannalta ja miten se vaikuttaa ihmisen elämään. Pohdin myös yhteisöllisyyden merkitystä sekä sitä mitä vaaditaan, että yhteisöllisyys syntyy. Yhteisöllisyyden merkitys kasvaa koko ajan ja sen merkitys muuttuu yhteiskunnan muutoksen mukana.

Opinnäytetyössä pyrittiin lisäämään yhteisöllisyyttä taidemenetelmien avulla, joita käytettiin taidekahvilakokeilussa. Taidekahvilan tavoitteena on vahvistaa yhteisöllisyyttä ja tuoda ihmiset yhteen. Otin suunnitelmassa huomioon Jyväskylän seudun Nuorisoseura ry:n sekä asukkaiden toiveet. Tavoitteeseen pääsemiseksi pidin kehittämistyön aikana kaksi taidekahvilakokeilua. Niiden avulla kokeilin suunnitelman toimivuutta sekä keräsin muuta tietoa. Palautteen ja arvioinnin jälkeen muutin suunnitelman toimivaksi. Vielä ei ole selvinnyt missä taidekahvilaa pidetään. Tilaajan kanssa oli puhetta, että taidekahvilaa

varten harkitaan rahoituksen hakemista, jotta siihen voitaisiin palkata tulevaisuudessa työntekijä.

3 TAIDE

3.1 Taiteen määritelmä

Taiteen määritelmä on monimutkainen ja riippuu paljon asian yhteydestä. Taiteen määritelmä riippuu aina taiteen kokijasta ja siitä kuka sitä tulkitsee (Strandman-Suontausta 2013, 14.) Olen itsekin huomannut, että eri asiat ovat ihmisten mielestä taidetta. Kaikki näkevät asiat eri tavalla. On perusteltua ymmärtää taide eri yhteyksissä eri tavoin (Strandman-Suontausta 2013, 15.) Taide voidaan ymmärtää kahdella eri tavalla, joko kulttuurisena tai yhteiskunnallisena ilmiönä (Strandman-Suontausta 2013, 12). Suomessa ei ole vakiintunutta termiä sosiaali- ja terveystoimen kontekstissa. Nykyään termejä on paljon enemmän (Strandman-Suontausta 2013, 13.)

Tässä kehittämistyössä tarkoitan taiteella visuaalisia taiteita, eli kuvaamataidosta valokuvaamiseen. Jokainen näkee eri asiat taiteena ja kokee asiat eri tavalla. Taide kuuluu kaikille ja kaikilla kuuluu olla siihen oikeus. Taide on nähty kulttuurin kehittyneimpänä muotona vielä 1800-luvulla ja poikkeavana muusta inhimillisestä toiminnasta. Se nähtiin myös laadullisesti kehittyneimpänä alueena ja poikkeusyksilöiden ja nerojen henkisenä toimintana (Strandman-Suontausta 2013,15.)

3.2 Taidelähtöiset menetelmät

Taiteen menetelmät pohdituttavat paljon. Jos on menetelmiä, niin mitä ne ovat. Taiteellisessa toiminnassa on aina jokin minkä voi tunnistaa jälkikäteen. Se on yleensä idea tai polku. Toimintaa pystyy jälkikäteen miettimään ja näkemään mikä on johtanut mihinkin. Taiteessa pystyy miettimään ratkaisuja ja näkemään selvästi, mikä johti mihinkin ratkaisuun (Varto 2017, 45-46.) Taiteen menetelmänä voi toimia mikä tahansa. Taiteesta tulee menetelmä, kun taitelija ottaa sen itse käyttöön. Taitelijan pitää myös itse osata se. Taiteen materiaalina voi toimia mikä tahansa. Taiteeseen käytettävien materiaalien valinnan aikana on jo siirrytty taiteen tekemiseen (Varto, 2017, 79).

Erilaiset koulukunnat antavat erilaisia menetelmiä ja tapoja, sekä merkityksiä, esimerkiksi yhteisötaide etsii erilaisia keinoja perinteiseen sosiaaliyöhön. Se yrittää myös näyttääkin muulta. Taiteellinen toiminta on tavoitteellista toimintaa. Taiteen piirteitä ovat osaaminen, tietäminen, taitaminen, materiaalin kanssa työskentely, kokeileminen, nopeat intuitiiviset ratkaisut, sekä aistien seuraaminen. Taide on aika sokeaa. Reflektointia tehdään myös koko ajan, ja siinä tehdään monella tasolla. Siinä hyödynnetään aisteja, kehoa, tuntemuksia sekä älyä. Taide yleensä tähtää siihen, että tulokset ja itse toiminta jaetaan yhdessä muiden kanssa (Varto 2017, 46-47.)

Erilaisten ihmisten kanssa voidaan hyödyntää taidelähtöisiä menetelmiä monenlaisissa ympäristöissä (Malte-collard & Lampo 2013, 10). Ajankohtaista on käyttää taidetta yhteisöllisyyden ja sen kautta hyvinvoinnin lisäämiseksi. Yhteiskunnan sektoreilla tarvitaan taidetta ja taidetyöskentelyä vahvistamaan osallisuutta, yhteisöllisyyttä ja dialogisuutta. Moniäänisellä keskustelulla on mahdollista saada aikaan muutosta yhteiskunnassa (Horn & Vapalahti 2017, 5.)

Kehittämistä tarvitaan monella tasolla taiteen paikan varmistamiseksi. Aihe on myös ajankohtainen, koska taiteen avulla voidaan tukea hyvinvointia, lisätä osallistujan itsetuntemusta ja lisätä yhteisöllisyyttä. Sosiaalisia taitoja voidaan parantaa taiteen avulla. Sen avulla voidaan tarjota erilaisia elämyksiä ja sen kautta lisätä nautintoa (Malte-collard & Lampo 2013, 5.) Taidetta tarvitaan monesta eri syystä ja sen avulla on helpompi käsitellä vaikeampia asioita. Se tuo käsiteltävät ilmiöt lähemmäksi. Taiteen avulla on helpompi tuoda itseään näkyville ja saada oma ääni kuuluviin, koska siihen taide antaa tilan. Itsensä ilmaiseminen on helpompaa, koska sanoja ei tarvitse ollenkaan. Omien tunteiden tulkitseminen taiteen avulla on luontevaa. Taiteella on suora yhteys tunteisiin (Malte-collard & Lampo 2013, 10-9.) Kohtaamisille voidaan luoda tilaa erilaisilla taidelähtöisillä hankkeilla. Näiden kohtaamisen avulla taas rakennetaan yhteisöllisyyttä sekä mahdollistetaan osallistumista yhteisiin tilaisuuksiin. Sen avulla voidaan myös ottaa huomioon yksilölliset tarpeet (Honkasalo & Laukkanen 2015, 29.)

Taiteen keinoin tuotetun ja tulkitun todellisuuden reflektointi on taidekasvatuksen tehtävä. Se voidaan tulkita kokemuksellisen sekä käsitteellisen toiminnon

kautta. Taiteellisessa oppimisessa tarvitaan sydäntä tiedon ja taidon lisäksi. Kaikessa oppimisessa tarvitaan päätä ja käsiä, mutta taiteen oppimisessa ei pelkäästään pärjää niillä. Taidekasvatuksen luonnollisia lähtökohtia ovat omat kokemukset, elämykset, tietomme ja taitomme. Opetettavien asioiden liittyessä ihmisen omaan elämään sekä yhteisön todelliseen elämään, voimme tutkia maailmaa ja itseämme. Taidekasvatuksen avulla voi myös aktiivisesti vaikuttaa. Sen avulla ei pelkäästään säilytä ja heijasteta todellisuutta. Eri tahoja voi myös yhdistää taiteen avulla (Hiltunen 2009,44.)

3.3 Taiteen vaikutus hyvinvointiin

Tutkijat ja poliitikot eivät ole päässeet yhteisymmärrykseen siitä mitä hyvinvointi tarkoittaa pohjimmiltaan. Hyvinvointi tarkoittaa ihmisille eri asioita. Se voi tarkoittaa terveyden edistämistä, aineellisen hyvinvoinnin kasvua, hyvinvoinnin oikeudenmukaista jakautumista, kulttuurielämyksiä ja kestävästä kehitystä (Simpura & Uusitalo 2011. 133.) Ihmiselle on tyypillistä tavoitella hyvinvointia. Aktiivisen toiminnan merkitys korostuu hyvinvoinnin tavoittelussa, sekä sen säilyttämisessä (Ahola-Virtanen 2016, 7.)

Tutkimukset vahvistavat taiteen ja taidelähtöisten menetelmien vaikutuksen. Tänä päivänä on merkittävää soveltaa taidetta. Käytännön toimijat ovat sitä mieltä, että taiteella on merkitystä. Taiteen ja kulttuurin yhdistäminen terveyden edistämiseen on vaatinut paljon rohkeutta (Malte-collard & Lampo 2013, 10.) Kulttuurin ja taiteen merkitystä hyvinvoinnille on kokeiltu monissa eri kehittämisshankkeissa. Erityisesti on kokeiltu taidelähtöisiä menetelmiä (Honkasalo & Laukkanen 2015, 28.)

Monia tutkijoita on mietityttänyt taiteen ja kulttuurin vaikutus hyvinvointiin eri näkökulmista. Taiteen ja kulttuurin itsenäisarvo on ollut kiistelyn kohteena ja myös välineellinen sekä instrumentaalinen näkemys taiteesta on jakanut tutkijoiden mielipiteitä. Taiteen nähdään edistävän sosiaalista osallisuutta ja hyvinvointia. On myös nähty taiteen edistävän hyvinvointia taloudellisilla mittareilla mitattuna (Honkasalo & Laukkanen 2015, 25.) Kulttuuri ja taide tukevat monin tavoin ihmisen hyvinvointia (Malte-collard & Lampo 2013, 8). Taiteen hyvinvoinnin vaikutuksia koskevissa keskusteluissa on korostunut teemat, joiden

avulla taide normatiivisesti liitetään yksilön oikeuksien joukkoon. Toisaalta demokraattisen kulttuuripolitiikan periaatteena on ollut pitkään tuoda taide osaksi yhteiskuntaa hyvinvointivaltion kehittämisen projektissa (Honkasalo & Laukkanen 2015, 25)

Hyvinvointia kehittävässä projekteissa on ollut periaatteena tuoda taide osaksi projektia. Kulttuuri- ja taidepalvelut halutaan tasa-arvoisesti kaikkien saataville. Palveluiden pitää olla saatavilla riippumatta väestöryhmästä tai alueellisista ja sosiaalisista eroista. Taiteen katsotaan kuuluvan kaikille. Taiteen harrastamisen ja kansalaisten omakohtaisen tekemisen lisäksi on mietitty muita keinoja. Yhteisöllisyyttä ja yhteiskunnallista osallisuutta on pyritty lisäämään taide- ja kulttuuritoimintojen avulla. Toimijuus ja osallisuus ovat olleet 2010-luvulla keskeisiä teemoja yhteiskunta- ja kulttuuripoliittisessa keskustelussa (Honkasalo & Laukkanen 2015, 25)

Osa ihmisen hyvinvointia on leikki ja mielikuvituksen käyttö. Omaa elämää tarkastelemalla voi löytyä omat vahvuudet ja niiden kautta alkaa paraneminen. Luovuuden lähteelle päästään silloin, kun työskennellään elämänkokemusten pohjalta. Silloin ihminen voi alkaa parantumaan (Kuukasjärvi ym. 2011, 53-54.) Taidetta voidaan käyttää itsehoidonvälineenä ja pelkästään se voi olla terapeuttista, että pääsee toteuttamaan itseään (Kuukasjärvi ym. 2011, 54.) Taiteen ja kulttuurin vaikutukset voidaan esimerkiksi jakaa neljään eri kategoriaan ja ensimmäisenä on, että ne tuottavat nautintoa ja tarjoavat elämyksiä. Toisena niiden nähdään myös auttavan verkostojen luomisessa ja edistämässä yhteisöllisyyden syntymistä. Kolmantena taiteen ja kulttuurin nähdään lisäävän viihtyvyyttä elinympäristössä. Neljäntenä niillä on nähnyt olevan yhteys terveyteen ja miten sen kokee (Malte-collard & Lampo 2013, 8.)

Suomen Kulttuurirahaston laajan kyselyn mukaan suomalaisia kiinnostaa kulttuuri. Siihen ei vaikuta ikä, tuloluokka tai asuinpaikka. Kyselytuloksissa käy ilmi, että taiteen tärkeimpinä tehtävinä pidetään lohdun tuomista arkeen, sekä viihdyttävyyttä. Tärkeänä pidetään myös sitä, että se yhdistää ihmisiä ja se tapahtuu yhteisten kokemusten kautta. Taide tuo esteettisen kokemuksen. Taiteen avulla yhteiskunnan epäkohtien kritisointi on saanut myös kannatusta. Kulttuuritutkimuksesta käy ilmi, että työväenluokkaan samaistuvat kuluttavat kulttuuripalveluita vähemmän kuin muut. Tutkimuksessa kävi ilmi, että nuoret

tuntevat taidetta vähemmän kuin iäkkäämmät. Kyselyyn vastasi 8059 ihmistä ja he olivat 15-74 vuotiaita (Kulttuuritutkimus 2018.)

Taide voidaan perustellusti ymmärtää eri yhteyksissä eri tavoin. Viimeistään 1980-luvulla taide tunkeutui keskeiseen asemaan alueille, joilla sillä ei aiemmin ollut suurtakaan merkitystä. Taiteen vastaanottaja ja taiteen vuorovaikutuksellisuus tulivat keskeisiksi. Nähtiin, että taiteenkin pitäisi sisällyttää itseensä erityyppisiä, erilaisia yleisöjä ja vastaanottotapoja puhuttelevia puolia. Kaikki taidetta pidetään yhä tärkeämpänä osana ihmisen elämää. Halutaan, että taide näkyy arkipäivään kuuluvana. Taide näkyy, vaikuttaa, vastaa ja myös valtaa. Taide myös vastaa ja voi toimia jonain muuna. Taidekäsitteet monipuolistuu ja sitä kautta voi vaikuttaa taiteen soveltamiseen. Taiteen painoarvo myös lisääntyy ja ilmiöt laajentuvat. Taideparadigma on laajentunut hyvinvoinninkentälle ja sen taustalla on uudenlainen käsitys. Uuden käsitteen mukaan taide on asettunut rooliin, missä se on sosiaalisesti aktiivisen vaikuttajan roolissa (Strandman-Suontausta 2013, 15-16.)

Teokset vaikuttavat tekijään ja vastaanottajaan heti. Se saattaa kiihdyttää aineenvaihduntaa ja ihminen voi alkaa tuottamaan enemmän adrenaliinia. Taide saattaa aiheuttaa erilaisia tunnetiloja ja nostaa pintaan iloa, surua, kiihtymystä ja haltioitumista. Aistit reagoivat myös teokseen ja reagoivat eri tavalla. Aisti keskittymiä saattaa tuntua väreinä, ääninä, valoina, ihoreaktiona, makuina ja hajuina. Niiden alta ei pääse pois. Kaikki tämä tapahtuu ilman teoreettisia konstruktioita tai välittäviä käsitteitä. Välillä se saattaa muuttaa ihmisen suhtautumista maailmaan lopullisesti (Varto 2017, 91.)

Kaikki taiteen tekeminen on tärkeää, koska se vaikuttaa ihmisen hyvinvointiin. Kädentaitojen tekemisen kautta voidaan vaikuttaa ihmisen hyvinvointiin ja parantaa oloa. Lagerspetz (2011, 79) pohtii kirjassaan mitä taide on ja kuuluisiko tietää mitä taide on ennen, kuin voi tehdä mitään, tai edes nauttia siitä. Monille taide on tärkeää. Vaikka jonkin tietyn määritelmän mukaan jokin asia ei ole taidetta, niin se voi kuitenkin olla jonkun mielestä mielenkiintoista ja arvokasta. (Lager-spetz 2011, 79.)

Itse taiteen tekeminen on yksilöllistä. Taidetta harjoitetaan paljon ryhmissä, instituutioissa ja koulukunnissa (Varto 2017, 78.) Taidetta ei voida tehdä laboratoriossa, vaan sitä tehdään maailmassa kaiken keskellä (Varto 2017, 97). Taiteellisen toiminnan merkitys on tekijöille aina yhtenäinen, vaikka taiteellinen toiminto voidaan jakaa moniin eri osiin. Välillä tekijä voi ajatella abstraktisti ja välillä toimia ihan kuin maanikko. Tekijä voi välillä ottaa etäisyyttä tekemiseen. Siitä huolimatta ihminen on kuitenkin aina tekijä. Toiminta on aina hänestä riippuvaista (Varto 2017, 34.) On tyypillistä, että käytäntö saattaa muuttua dramaattisesti taiteellisen toiminnan aikana. Alkuasetelma voi myös unohtua toiminnan aikana. Suunnitelmat ja oletukset saattavat unohtua myös (Varto 2017, 101.) Toiminta on aina tekijän omaa toimintaa, eikä hän ole subjekti. Teoksen hän toteuttaa omien askelmien kautta. Tekijän aistit, hänen tietämysensä, arvottaminen ja epävarmuus auttavat teoksen tekemisessä. Hän itse päättää mitä hän aikoo käyttää teoksen tekemisessä (Varto. 2017. 34.)

Suhde maailmaan tapahtuu ihmisellä aistien kautta. Aistien kautta nautitaan maailmasta sekä myös kärsitään siitä. Aistien kautta voi koostaa joitakin asioita. Ihminen poimii niistä milloin mitäkin. Maailmaa avaa paremmin kuvataide, musiikki ja tanssi, kuin taas kuvittelu ja abstraktio. Aistien avulla saa paremman vastauksen maailmalta (Varto 2017, 18-19.) Itse ajattelen niin, että aisteilla on isomerkitys taiteen tekemisessä ja sen katselussa. Itse käsittelen monia asioita käsitöiden ja askartelun kautta. Pelkkä värien katselu saattaa rauhoittaa mieltä ja tuoda rauhallisuuden tunteen. Taide vaikuttaa moneen eri asiaan ja taidetta käydään myös lävitse tunteiden avulla.

Taidetta voi käyttää myös hyödyksi silloin, kun ihminen ei pysty ilmaisemaan itseään. Toiminnallisuuden takia taidetta voi hyödyntää myös itsensä ilmissä (Kuukasjärvi ym. 2011, 50.) Taidetta tehdessä itse prosessi on tärkeämpää, kuin lopputulos (Kuukasjärvi ym. 2011, 50). Lapsien tehdessä taidetta tai harjoittaessa kädentaitoja on useasti lapselle myös lopputulos tärkeä ja sitä esitellään läheisille. Vaikka lopputulos on tärkeä, olen huomannut, että lapset nauttivat enemmän tekemisestä. Itse työ saattaa unohtua hetkessä, mutta itse prosessilla on pidempiaikainen vaikutus lapseen. Joka tapauksessa taidetyökentelyn tuotos saattaa olla tekijälle merkityksellinen (Kuukasjärvi ym, 2011, 54).

Jokaisella ihmisellä on synnynnäinen lupa luovuuteen ja sen näkee lapsen taiteesta. Ihmisen pitää antaa itselleen lupa olla luova. Sen jälkeen hän voi toimia luovasti. Ajatus siitä, että luovuus on vain lahjakkaita varten, tulee meidän kulttuuristamme. Monet ihmiset vastustavat helposti kokeellista ja luovaa toimintaa. Ihmiset ovat liian itsekriittisiä ja pelkäävät toisten arvostelua (Kuukasjärvi ym. 2011, 50-51.) Jokainen saa alkaa tekemään sitä mikä tuntuu itsestä hyvälle ja ei tarvitse tehdä juuri tietyn näköistä teosta. Kaikki eivät välttämättä lähde heti tekemään ja sen vuoksi on tärkeää antaa jokaiselle mahdollisuus aloittaa silloin, kun hän itse haluaa. Osallistuminen tapahtuu silloin, kun aika tuntuu oikealta. Toiset aloittavat nopeammin ja toisilla voi puolestaan kestää pidempään (Kuukasjärvi ym, 2011. 52.)

Ketään ei voi pakottaa tekemään mitään. Vastustus tekemistä kohtaan voi joutua myös itse tilanteesta. Sen takia onkin tärkeää tunnistaa mikä olisi asiakkaalle parasta tekemistä (Kuukasjärvi ym. 2011, 52.) Mielikuvituksen ja inspiraation ylläpidossa voi olla hyödyllistä pitää tietyt rajat. Jos toimintaa kontrolloidaan liikaa, niin luovuus ei pääse valloilleen (Kuukasjärvi ym. 2011, 51.) Rakenne auttaa työskentelyssä eteenpäin. Prosessiin missä on luovuutta mukana, kuuluu myös odottamattomat käännteet ja silloin lopputulos on yleensä mieleinen (Kuukasjärvi ym. 2011, 51.) Ilmapiirin pitää myös olla kannustava ja hyväksyvä.

Materiaali on tärkeä osa taiteen tekemisessä. Kommunikoidessa materiaalin kanssa, se antaa ohjeita ja inspiroi (Kuukasjärvi ym. 2011, 51.) Sen vuoksi onkin tärkeää miettiä materiaali tarkkaan. Jos valitsee esimerkiksi maalaukseen väärän paperin, niin se saattaa haitata työskentelyä ja lopputuloksesta ei tule toivottu. Prosessissa pitää olla vastaanottavainen ja läsnä, koska silloin saavuttaa parhaat tulokset. Taidetta tehdessä kuuluisi olla vastaanottavainen, sekä pitää ilmaisukanavat auki, koska se kuuluu luovuuden spontaaniuteen (Kuukasjärvi ym. 2011, 51.)

4 YHTEISÖLLISYYS

4.1 Yhteisöllisyyden muodot

Kehittämistyöni keskeinen käsite on yhteisö, koska se luo perustan käsitteelle yhteisöllisyys. Yhteisö voidaan määrittää monella eri tavalla ja se voidaan

myös käsittää monella tapaa (Kettunen 2013, 9.) Sillä on useita eri merkityksiä sekä sitä voi katsoa useasta eri näkökulmasta (Ahola-Virtanen 2016, 7). Perhe, ystävät ja suku ovat perinteisiä yhteisöjä. Internetyhteisöt ovat nykyäikää ja ne ovat ei-kasvokkaisia yhteisöjä. Internetyhteisöt ovat myös ei-paikallisia yhteisöjä, koska niillä ei ole mitään fyysistä paikkaa. Yhteisö voidaan määrittää myös alueellisesti ja alue pitää pystyä määrittelemään maantieteellisesti. Tämän määritelmän mukaan kunta on yhteisö ja sen alueen ihmiset muodostavat yhteisön. Ulkoa päin tarkasteltuna se muodostaa yhteisön. Yhteisönä voidaan myös ajatella koko maapalloa, mutta myös muutaman hengenryhmä voi olla yhteisö (Ahola-Virtanen 2016, 6-7.) Muodolliseksi yhteisöksi voidaan kutsua instituutioita ja erilaisia organisaatioita. Soluasunnossa asuvia ihmisiä voidaan myös kutsua yhteisöksi. On paljon eri kokoisia ja muotoisia yhteisöjä, mitkä mahtuvat näiden esimerkkien sisälle (Kettunen 2013, 9.) Tieteen termipankin mukaan yhteisöjä ovat kunta, kuntayhtymät, valtio ja sen laitokset sekä seurakunnat ja muut uskonnolliset yhteiskunnat (Järvenoja 2016).

Yhteisö pitää tunnistaa ulkopuolelta ryhmäksi mikä toimii yhdessä. Toiminta on yhteisöllistä vasta, kun yksilöistä muodostunut ryhmä toimii yhdessä (Kettunen 2013, 10.) Yhteisöihin liittyy useasti sopimuksellisuus ja heillä on yhteiset tavoitteet sekä arvot (Ahola-Virtanen 2016, 6-7). Yhteisössä luodaan kokemuksellisia merkityksiä. Yhteisöt säännöllistävät vuorovaikutusta ja ovat itsessään vuorovaikutteisia toimintajärjestelmiä. Kulttuuri, kieli ja muut ulkopuoliset tekijät rakentavat myös yhteisöjen jäsenten välistä vuorovaikutusta (Kettunen 2013, 10.)

Yhteisöllisyys käsite muuttuu yhteiskunnan muutoksen kautta ja käsite elää koko ajan (Kettunen 2013, 9). Yhteisöllisyys koostuu siitä, että ihmisillä on yhteinen intressin kohde ja yhteistoimintaa sekä siitä, että on yhteydentunne. Me-henkeä on tarkoitus ylläpitää ja edistää yhteisöllisyyden avulla. Solidaarisuutta edistetään myös yhteisöllisyyden kautta (Kettunen 2013, 10-11.) Yhteisö antaa myös sosiaaliselle elämälle moraalisaännöt. Yhteisö on sosiaalinen organisaatio. Se ylläpitää kulttuuria sekä luo sitä (Ahola-Virtanen 2016, 8.) Yhteisöllä on hyvä olla yhteyksiä ja kytköksiä muihinkin yhteisöihin. Auttaminen on myös yhteisöllisyyden ilmenemismuoto (Kettunen 2013, 10-11.) Toisesta huolehtiminen, yhdessäolo, yhteisyys ja vuorovaikutus liittyvät inhimillisyyteen. Toisin sanoen on yhteisöllisyydenkokemus ja näitä kaikkia käytetään

arvoihin ja elämäntapaan liittyvien tavoitteiden argumentoinnissa (Kettunen 2013, 10-11.)

Yhteisöllisyyden suhde perustuu yhteenkuuluvuudentunteelle, mutta ei riitä pelkästään se, että on samansuuntainen tunne. Se ei muodosta suhdetta osapuolien välille. Yhteinen tilanne, olosuhteet ja ominaisuudet eivät itsessään muodosta sosiaalisia suhteita. Eikä samanlainen käyttäytyminen riitä muodostamaan sosiaalisia suhteita. Pelkästään se ei riitä, että ihmiset kokevat olevansa ystäviä keskenään. Sosiaalista sidettä varten heidän täytyy toimia ystävien tavoin, että heidän välilleen pääsee muodostumaan side (Aro 2011, 40.) Yhteisöllisyys esiintyy usein osallisuuden käsiteparina, jolloin korostuu tunne, että on mukana jossain itseä suuremmassa, yhdessä tekeminen sekä luottamus ympäröivään yhteisöön (Honkasalo & Laukkanen 2015, 25.) Yhteisöllisyys voidaan myös käsittää tavoitteena tai ideana tietystä vuorovaikutustavasta (Hiltunen 2009, 46).

Käsite yhteisö tuo myönteisiä mielikuvia mieleen. Pessi ja Seppänen (2011, 289) kuvaavat, että yhteisö tuo mieleen kodikkaan ja lämpimän paikan missä voi tuntea olonsa turvalliseksi ja rentoutua. Ihmisen hyvään tahtoon ja avuliaisuuteen voi luottaa yhteisössä. Ihmiset etsivät yhteisöstä turvaa, mutta samaan aikaan haluavat täydellistä vapautta. Rajat ja toimintaa ohjaavat normit saattavat olla joskus tiukat, mutta epävarmassa maailmassa on turvallista kuulua yhteisöön, vaikka se saattaa joskus turhankin tiukasti ohjata elämää. Ihminen haluaa vapautta valita itse. Yhteisön luomaa turvallisuutta on silloin vähemmän, jos ihmisellä on enemmän päätäntävaltaa. Jos puolestaan yhteisöllä on enemmän päätäntävaltaa, niin silloin ihmisen vapaus vähenee. Se aiheuttaa ristiriitaa.

Yhteisö sanassa on positiivinen mielenyhtymä ja sitä on hyvä toistella arjessa. Yhdessäolo, yhteisyys, toisesta huolehtiminen ja vuorovaikutus ovat positiivisia asioita ja kaikki tarvitsevat niitä (Kettunen 2013, 10-11.) Yhteisöt ovat sosiaalisia. Kuuluminen sosiaaliseen yhteyteen merkitsee arvonantoa ja kiitollisuutta. Ihmiset ovat keskenään solidaarisia. Sen kautta ihminen saa resursseja. Resursseja ovat tyydytetyt tarpeet ja se edistää myös muiden tarpeiden tyydyttämistä. Sosiaaliset suhteet ovat yksi resurssi ja kerran muodostuttuaan mahdollistaa myös, että muut tarpeet tulee tyydytettyä (Kettunen 2013, 13.)

Yhteisöllisyyden yksi piirteistä on vastavuoroisuus. Ihminen ottaa vastuuta itsensä ulkopuolisista asioista ja sitä kautta se on vastavuoroista (Pessi & Seppänen. 2011, 293.)

Yhteisöllisyys on ajankohtainen aihe ja jokainen ihminen kuuluu johonkin yhteisöön. Nykyaikana yhteenkuuluvuudentunne on arvokas asia, sekä identiteetin lähde. Ihmiset kaipaavat yhteisöllisyyttä (Aro ym. 2011, 53.) Yhteisöön kuulumisen tarpeellisuus kasvaa koko ajan ja siitä puhutaan enemmän. Yhteisöjen merkitys kasvaa koko ajan, koska syrjäytyminen ja yksinäisyys puhututtaa enemmän (Kettunen 2013, 9.) Yhteisöistä haetaan tukea erilaisiin yksilön ja yhteiskunnan kriiseihin. Riskienhallintaan kohdistuu nykyään enemmän paineita ja sitä kautta yksilöt voivat pahoin (Kettunen 2013, 10-11.) Nykyään yhteisöllisyys on kevyempää ja se ei sido ihmistä niin paljon, sekä on aikaisempaa vapaammin valittavissa (Aro ym. 2011, 53.) Ihmiset saavat yhteisössä arvostusta aina sen mukaan, miten he sitoutuvat yhteisöön. Henkilökohtaisia asioita ei välttämättä tarvitse tuoda esille, koska se ei ole olennainen asia. Ihmisiä saattaa tuoda yhteen jokin harrastus ja sen takia ei ole esimerkiksi oleellista tietää toisen siviilisäätyä (Aro ym. 2011, 53-54.)

Nyky-yhteiskunnassa ihmiset muuttavat paljon elämänsä aikana. Ihmiset viettävät yhä enemmän aikaa kotona, joten ihmiset ovat yhteydessä enemmän sosiaalisen median kautta (Aro ym. 2011, 55.) Sen takia onkin tärkeää, että alueella on paikka missä voi kohdata ihmisiä kodin ulkopuolella. Jos on vasta muuttanut uuteen kaupunkiin, niin voi tuntea olonsa yksinäiseksi. Perheissä ja työpaikoilla muuttuu nykyään myös ihmissuhteet useammin (Saastamoinen ym. 2011, 80.) Ihminen haluaa kuulua yhteisöön missä hän kokee olonsa mielekkääksi (Aro ym. 2011, 57). Sen takia on tärkeää, että taidekahvilasta tehdään viihtyisiä paikka mihin on helppo tulla.

4.2 Yhteisöllisyyden vaikutus hyvinvointiin

Ihmisen hyvinvoinnin keskeinen osa on yhteisölliset suhteet. Yhteisöt ja yhteisöllisyys voidaan nähdä yhteiskuntapoliittisessa keskustelussa hyvinvoinnin lisäämisen keinona (Pessi & Seppänen. 2011, 288.)

Elämä ei ole nykyään enää yksinomaan selviytymistaistelu, koska yhteiskunta on vauras. Enää ei ole pelkästään tavoitteena perustarpeiden tyydyttäminen, kuten ruuan ja asunnon saaminen. Nykyään painoarvoa saa enemmän subjektiivinen onnellisuus ja se, että on tyytyväinen oman elämän eri osa-alueisiin. Oman elämän hallinta on myös suuressa roolissa. Onnellisuus on tavoiteltu olotila ja se on pitkäkestoisesti koettu. Hyvän elämän kannalta on äärimmäisen tärkeää olla onnellinen (Ervasti & Saari. 2011, 191.) Joskus on myös ajateltu, että jokainen on vastuussa omasta onnellisuudestaan, koska se on jokaisen oma asia. Ajateltiin, ettei onnellisuutta voi ohjailla yhteisöpolitiikan avulla (Ervasti & Saari 2011, 192.) Taloudellinen menestys ei tuo yksistään kenellekään onnea. Sosiaalinen pääoma eli sosiaaliset kanssakäymiset vaikuttavat merkittävästi ihmisen onnellisuuteen. Verkostoilla on merkitystä ja niihin liittyvillä normeilla. Kaikkeen tähän liittyy vastavuoroisuus sekä ihmisten keskinäinen vuorovaikutus (Ervasti & Saari 2011, 209.)

Yhteisöllisyyden syntyminen edellyttää sitä, että ihmisillä on yhteisiä intressejä. Jaetut intressit saavat ihmiset toimimaan yhdessä sekä tuntemaan yhteydentunnetta (Pessi & Seppänen 2011, 292.) Yhteisöllisyys edistää yhteisön sosiaalista pääomaa mikä sitoo. Se saattaa myös mahdollistaa yleistä sosiaalista pääomaa. Auttaminen on yksi yhteisöllisyyden ilmenimismuodoista (Pessi & Seppänen 2011. 297.)

Yhteisöllisyyden yksi piirteistä on vastavuoroisuus. Ihminen ottaa vastuuta itsensä ulkopuolisista asioista ja sitä kautta se on vastavuoroista (Pessi & Seppänen 2011, 293.) Taidekahvilan kohdalla tämä voidaan ymmärtää niin, että Jyväskylän seudun Nuorisoseura ry tarjoaa tilat ja välineet ja vastavuoroisesta alueen asukkaat käyttävät palveluita. Silloin yhdistys hyöttyy toiminnasta ja asukkaat pääset tekemään taidetta sekä luomaan sosiaalisia suhteita.

4.3 Yhteisöllisyyden vahvistaminen

Osallisuudella on monenlaisia määritelmiä ja myös merkityksiä. Opinnäytetyössä osallisuus käsitteenä kulkee käsikädessä yhteisöllisyyden kanssa. Yhteisöllisyyteen liittyy se, että osallistutaan toimintaan ja kuulutaan johonkin. Osallisuuden määritelmän voidaan nähdä pitävän sisällään sekä toimintaa

että tunnetta. Tunne siitä, että on mukana ja kuuluu johonkin, sekä on mahdollisuus vaikuttaa omaan osallistumiseen (Honkasalo & Laukkanen 2015, 25.) Tässä opinnäytetyössä osallisuus on osallistumista suunnitelman tekemiseen. Osallisuus näkyy siinä, että tilaaja ja Keljonkankaan asukkaat pääsevät vaikuttamaan taidekahvilan suunnitelmaan. Osallistuminen on vaikuttamista ja konkreettista mukana oloa. Osallistuminen on yksi osallisuuden muoto, mutta taas osallistaminen on yksilöiden aktivointitapa. Yhteisöllisyyden vahvistamiseksi tarvitaan osallistamista ja osallisuutta (Honkasalo & Laukkanen 2015, 25.)

Sosiaaliset suhteet on havaittu subjektiivisen hyvinvoinnin tarkastelussa koetun hyvinvoinnin keskeiseksi lähteeksi. Yhteiskuntapoliittisessa keskustelussa hyvinvoinnin lisäämisen keinona nähdään yhteisöllisyys ja yhteisöt. Elämän kulmakivenä nähdään yhteisöt ja siihen yleensä havahdutaan vasta, kun tapahtuu jotain poikkeavaa. Havahtuminen tapahtuu silloin, kun jokin asia horjuttaa turvallisuuden tunnetta. Turvaa ja vapautta etsitään yhteisöistä yhtä aikaa. Yhteiskunta politiikassa toivotaan, että yhteisöt suojaisivat toisiaan ja tukevat toistensa hyvinvointia. Toivotaan, että ihmiset auttaisivat toisiaan kriisin tai tragedian sattuessa. Suomessa on käynyt niin, että julkisen sektorin palvelut ovat supistuneet. Sen vuoksi yhteisöltä on alettu olettaa konkreettista auttamista (Kettunen 2013, 13.)

Hiltunen (2009,46.) kirjoittaa, että Sosiologi Baumanin mukaan uudelleensyntyneet yhteisöllisyys liittyy siihen, että puuttuu turvallisuudentunne. Hänen mielestään se johtuu yksilönvapauden ja turvallisuuden välisen epätasapainon kasvamisesta. Uudemman yhteiskuntatutkimuksen näkemyksen mukaan yhteisöt perustuvat identiteetin ja merkityksen etsimiseen.

4.4 Yhteisöllinen taidekasvatus

Yhteisöllistä taidekasvatusta voidaan tarkastella käsitteenä ja suhteellisena ilmiönä. Yhteisöllinen taidekasvatus rakentuu tieteen ja taiteen välimaastoon. Se määrittyy aina uudestaan riippuen siitä, kuka on toimijana, millaista toiminta on sekä siitä missä toiminta on. Ajan mukaan on myös aina eri käsitteet (Hiltunen 2009,45.) Yhteisöstä voidaan puhua vasta, kun ihmisryhmä toimii aktiivisesti ja on myös aktiivisesti vuorovaikutuksessa. Yhteisöllisestä toimin-

nasta voi puhua vasta silloin, kun toimivaan ryhmään voi olla yhteydessä ulkopuoliset yksilöt tai muut ryhmät. Jos toiminta tapahtuu yksin tai kahdestaan, niin silloin se ei sovi määritelmään. Pelkkä yhteinen asuinpaikka ei tarkoita sitä, että olisi yhteistä toimintaa. Yhteisyyden syvä kokemus voi tulla pelkäämään yhteenkuuluvaisuuden tunteesta. Silloin on kyse symbolisesta yhteisöllisyydestä (Hiltunen, 2009, 48.)

5 MENETELMÄ

5.1 Kokeilukulttuuri

Tässä opinnäytetyössä käytin kokeilevaa kehittämistä. Kokeilukulttuurin suuret kokonaisuudet pilkotaan paloihin, joita kokeillaan aina pala kerrallaan (Torro & Elooto, 2018.) Ideana on löytää heikkoudet heti varhaisessa vaiheessa, että niitä pystyy vielä muokkaamaan. Juuri sen takia järjestin taidekahvilakokeiluja. Kokeilevaan kehittämiseen sopii ideoiden kokeileminen ja yhteisöllinen kokeileminen asiakkaiden kanssa. Suunnitelman lopputulosta ei pysty määrittelemään tarkasti ja siitä syystä kokeilukehittäminen on oiva väline siihen (Torro & Elooto, 2018.)

Tämä menetelmä sopii kehittämistyöhöni, koska siinä tehdään nopeita ratkaisuja ja se ei vaadi pitkää suunnittelua. Kokeilut tehdään nopeasti ja pienellä budjetilla. On myös tärkeää löytää yksinkertainen tapa kokeilla ideaa (Poskela ym.2015, 7.)

Kokeilukehittäminen ei ole uusi asia ja myös kokeileva toiminta on tuttua Suomessa. Kokeilu on ollut enemmän osa yritysten toimintaa (Antikainen ym. 2019, 3.) Toki muillakin aloilla kokeilukulttuuria on kokeiltu. Erityisesti luovilla aloilla nopea kokeileva kehittäminen on ollut luontaista (Salmela & Co 2015, 8). Hallitusohjelmissa on myös puhuttu kokeiluista (Antikainen ym. 2019, 3). Sipilän hallitusohjelmassa keskeinen keino uudistaa yhteiskuntaa on kokeilu ja kokeilevakulttuuri. Kokeilujen avulla on myös kehitetty eri alojen toimintatapoja, sekä tuotettu uutta kasvua (Antikainen ym. 2019, 1.)

Kokeilukulttuuri on noussut suomalaiseen sanastoon 2010-luvun alkupuolella ja se on ollut kokeilujen rinnalla (Antikainen ym. 2019, 3). Valtaosan kokeiluista tekevät yritykset, kansalaiset ja julkisorganisaatiot. He kehittävät omaa

palvelutarjontaa sekä toimintatapoja (Antikainen ym. 2019, 5.) Päätöksente-
koa varten voidaan tuoda uutta tietoa pienimuotoisien kokeilujen avulla. Use-
asti niiden esisijaiset tavoitteet ovat tekniset testaukset sekä käytännön tes-
taaminen. Kokeilulla täytyy aina olla tavoite ja sitä testataan tietyllä porukalla
tietyssä paikassa (Antikainen ym. 2019, 5.) Tietoa voidaan hyödyntää päätök-
senteossa sekä laajemmin innovaatiotoiminnassa, vaikka kokeilu toteutetaan
rajatussa joukossa ja ajassa (Antikainen ym. 2019, 6). Kokeilulla pitää olla sel-
keä alku ja loppu (Antikainen ym. 2019, 5.)

Kokeilu on kehittämisprosessi, eikä siinä ole kyse valmiin ratkaisun kokeilemi-
sesta. Idea on se, että palvelu tai tuote muotoutuu lopulliseen muotoonsa
vasta prosessin aikana. Tuote tai palvelu tuodaan asiakkaille prosessin alku-
vaiheessa. Palvelua on hyvä testata jo idea vaiheessa (Poskela ym.2015.12.)
Taidekahvilan suunnitelmat testataan jo alkuvaiheessa. Konsepti on uusi, jo-
ten kaikki siihen liittyvä testataan ensimmäistä kertaa ja ideat pääsevät tes-
taukseen jo alkuvaiheessa. Kun ideat kokeillaan aikaisessa vaiheessa, niin
sen avulla saadaan toimintaa testattua aikaisessa vaiheessa. On hyvä saada
varhaisessa vaiheessa tietoa idean toimivuudesta tai toimimattomuudesta.
Tiedon pohjalta voidaan tehdä tarvittavat muutokset lopulliseen kokeiluun
(Poskela ym.2015,12.)

Kokeiluissa ei ole tarkoitus sitoutua mihinkään lopulliseen ratkaisuun alkuvai-
heessa. Palvelua on tarkoitus muokata saadun tiedon perusteella (Poskela
ym.2015,12.) Se että käyttävätkö ihmiset palvelua tulee joka tapauksessa jos-
sain vaiheessa vastaan, joten ideaa on viisaampi kokeilla pienemmällä budje-
tilla. Ennakkoon ei voi tietää sitä, että pidetäänkö ideasta vai ei. On turhaa
käyttää aikaa ja rahaa pitkään suunniteluun, kun ideaa voisi testata nopeasti
(Salmela & Co 2015, 10.) Epäonnistumisesta on tärkeää ottaa opiksi ja niihin
pitää muistaa suhtautua positiivisesti. Muuten kokeilut menevät hukkaan, jos
niistä ei ota opiksi (Salmela & Co 2015, 10.)

Hassi ym. (2015, 9) kirjoittavat, että kokeilujen lähtökohta on se, että ei voi
suunnitella sitä mitä ei tiedä. Sen vuoksi ihan ensimmäiseksi pitää selvittää
puuttuva tieto. Tärkeää olisi myös, että tieto saadaan koottua mahdollisimman
nopeasti sekä vaivattomasti. Kokeilussa tieto perustuu kokemuksiin. Silloin jää
pois kokonaan toisen käden tieto ja olettamukset.

Vaihtoehtoisia toimintatapoja on tarkoitus etsiä kokeilukulttuurin avulla. Kokeilut ovat ratkaisukeskeisiä ja ne ovat tavoitteellisia. Kokeilut yleensä ylittävät sektorit ja toimialat (Antikainen ym. 2019, 6.) Ilmiön tai ratkaisua vaativan asian ollessa uusi, sopii kokeilut erityisen hyvin. Kokeiluihin sopii myös se, että keinot ja ratkaisut eivät ole tiedossa. (Antikainen ym. 2019, 30.) Epäonnistumisen mahdollisuus on läsnä kokeilukulttuurissa ja se pitää tiedostaa alusta lähtien. Kokeilukulttuurissa aina ei voi ennustaa tapahtumia ja epävarmuus on läsnä koko ajan. Näiden asioiden tunnistaminen on olennainen osa kokeiluprosessia. Oppimista tapahtuu koko ajan kokeilun aikana ja se on osa kokeilukulttuuria. Kokeilukulttuurilla on isot mahdollisuudet, ja se on rajoja rikkovaa toimintaa. Yhteisöyöverkostoja voidaan luoda julkisen- ja yksityisen sektorin sekä kansalaisten välille (Antikainen ym. 2019, 6.) Rajojen rikkominen on tärkeää ja sen avulla voidaan kehittää uutta toimintaa ja saada uusia näkökulmia. Kokeilun onnistuminen voi johtaa systeemitason muutokseen sekä uusiin käytänteisiin (Antikainen ym. 2019, 6.)

Tavoitteet voivat olla aina erilaisia ja myös lähtökohdat. Isompia tavoitteita voi olla yhteiskunnallisten ongelmien ratkaisu. Kokeilukulttuurilla voidaan tehdä myös alueellista kehittämistä. Niiden avulla voidaan myös innostaa asukkaita toimimaan uudella tavalla (Antikainen ym. 2019, 6.)

Kokeilut toimivat käyttökelpoisena työkaluna, kun halutaan kehittää toimintaa ja etsitään tietoa sekä keinoja. Sen avulla voidaan myös etsiä vaihtoehtoja päätöksenteolle (Antikainen ym. 2019, 23.) Kokeilu on inhimillinen tapa käsitellä tietoa ja ihmisen on helpompi osallistua. Mediassa on myös helpompi keskustella asiasta kokeilun kautta (Berg, 2013. 6.) Kokeiluilla tähdätään siihen, että löydetään ratkaisuja sekä se johtaa muutokseen. Kokeilut ovat konkreettista yhdessä tekemistä. Kehittäminen lähtee liikkeelle tarpeesta. Kokeilu vaatii sallivampaa ympäristöä onnistuakseen (Antikainen ym. 2019, 62.)

Kokeilun Ideana on se, että testataan uudenlaista toimintaa sekä ratkaisumalleja (Antikainen ym. 2019, 25). Lopullisen muotonsa palvelu tai tuote löytää vasta kokeiluprosessin aikana. (Poskela ym.2015.12). Toiminnan kulkua ei voi ennakkoon tietää ja se aiheuttaa epävarmuutta. Epävarmuuden mukana tulee epäonnistumisen mahdollisuus (Antikainen ym. 2019, 25.) Epäonnistummista

pitää sietää. Tutkimuksen mukaan epäonnistumisesta on edelleen vaikea puhua eikä siitä haluta kertoa. Silti voidaan sanoa, että epäonnistuminen ja epävarmuus ymmärretään. Epäonnistumisen mahdollisuus myös hyväksytään (Antikainen ym. 2019, 25.)

Epävarmuuden sietämisen lisääntyminen voi johtua siitä, koska kokeilukulttuuria ymmärretään paremmin. Jos epäonnistumista varoo liikaa se voi aiheuttaa varovaisuutta ja sen kautta vaikuttaa lopputulokseen (Antikainen ym. 2019, 25.) Yhteiskunnan eri toimijoille pitää olla selvänä se, että epäonnistuminen, kokeileminen ja yrittäminen ovat toivottavia asioita. Ilman niitä olisi vaikea edetä ja ne kuuluvat osaksi prosessia (Berg, 2013. 18.) Ympäristö on sallivampi, koska tulokset ovat epävarmoja (Antikainen ym. 2019, 62). Epäonnistumisesta voi myös oppia ja oppiminen on tärkeä osa kokeilukulttuuria (Antikainen ym. 2019, 41).

Asioiden tekeminen toisin on keskeinen osa kokeilukulttuuria. Toimintaa kehitetään perinteistä poikkeavaksi ja uudenslaisiin toimintamalleihin pyrkiväksi. Kokeilun aloittaminen tarkoittaa sitä, että on sisäistänyt ajatuksen siitä, että asiat tullaan tekemään toisin ja on valmis kehittämään toimintaa uudenslaiseksi (Antikainen ym. 2019, 27.) Kokeilut mahdollistavat sen, että uusia hankkeita voidaan kokeilla nopealla aikataululla. Kyse voi siltikin olla isoista muutoksista (Antikainen ym. 2019, 27.)

Idean toimivuutta on hyvä testata kokeilujen avulla. (Antikainen ym. 2019, 30.) Taidekahvilaa suunnitellessa asiakkaan toiveet ja tarpeet ovat tärkeässä roolissa. Etukäteen voi olla haastavaa selvittää riittävän tarkasti ihmisen halut, tarpeet ja toiminta. Kokeilujen avulla päästään näkemään asiakkaan reaktio ja samalla päästään arvioimaan idean toimivuutta. Kokeilujen jälkeen asiakas pääsee antamaan paljon luotettavampaa palautetta toiminnasta (Antikainen ym. 2019, 30.)

Uuden oppiminen on tärkeä osa kokeilukulttuuria. Uutta voi oppia kokeilujen aikana sekä tulosten perusteella (Antikainen ym. 2019, 27.) Uuden oppiminen on keskeinen elementti, mutta on myös erittäin tärkeää siirtää opittu tieto eteenpäin. Kokemusten välittäminen eteenpäin on myös tärkeässä roolissa.

(Antikainen ym. 2019, 62.) Itse pidän tärkeänä sitä, että muut voivat ottaa mallia taidekahvilakokeiluista ja kehittää niitä omien tarpeiden mukaan. Kokeilukulttuuriin kuuluu se, että ideoita keksitään itse, eikä odoteta ylemmän tason käskyjä (Berg 2013, 6). Kokeilujen avulla aletaan rakentamaan uutta toimintamallia ja toimintaa. Kokeilujen avulla on myös hyvä testata tiloja. Tapiolan tilat ovat monipuoliset, mutta niissä ei ole aikaisemmin ollut vastaavanlaista toimintaa. Taidekahvila on ruohonjuuristason kokeilu, mutta se voi laittaa liikkeelle muutoksen aallon. Kokeilussa tekemisessä on mahtava voima ja tahto. Teot voivat muuttaa asioita helpommin (Berg 2013, 6.)

5.2 Oman kokeilukulttuurin suunnittelu

Kokeilujen avulla on tarkoitus testata ja tunnistaa, että missä asiakasarvo on, sekä miten sitä voisi tuottaa. Kokeilulla itsellään voi olla jo suuri merkitys. Kokeilut kuitenkin tähtäävät siihen, että niiden lopputuloksena olisi jokin palvelu, innovatiivinen tuote tai toimintamalli (Hassi ym. 2015.10.) On tärkeää tunnistaa, onko projektilla tarpeeksi tietoa, jonka perusteella voi tehdä hyviä suunnitelmia. Pitää myös miettiä sitä joutuuko nojaamaan liikaa pelkkiin olettamuksiin ja väitteisiin (Hassi ym. 2015.27.)

Taidekahvila ajatus on normaalista poikkeava ja Suomessa samanlaista konseptia ei ole aikaisemmin ollut. Kokeilujen avulla on tarkoitus löytää sopiva toimintamalli. Kokeilujen avulla pääsen myös havainnoimaan mitä kaikkea on otettava huomioon. Taidekahvilakokeilussa pääsin kyselemään perheiltä mikä on toiminut ja mitä tulisi vielä kehittää. Ilman kokeilua se voisi olla haastavaa. Asiakkaiden viihtyminen on oleellinen osa taidekahvilaa. Samalla pääsen testaamaan tiloja ja mihin niistä on. Kokeilukulttuurissa on myös positiivista se, että tavoittaa asiakkaat ennen varsinaisen toiminnan alkua. Jyväskylän seudun Nuorisoseura ry hyötyy muutenkin kaikista kokeiluun tulevista perheistä, koska he saattavat osallistua muuhunkin toimintaan.

Pitää myös hyväksyä heti alusta asti epävarmuus. Sen jälkeen, kun saadaan lisää tietoa, voidaan alkaa miettimään mihin suuntaan projektia aletaan viemään ja oikeat vaiheet paljastuvat vasta projektin edetessä. Kaikkea ei tiedetä projektin alussa. Asiat mitä ei aluksi tiedetä voivatkin olla projektin kannalta äärimmäisen tärkeitä. Kokeilemalla kehittäminen vaatii enemmän luovuutta,

paljon ajattelua sekä kriittistä ajattelua opitusta asiasta. Suunnittelussa ei näitä samalla tavalla vaadita (Hassi ym. 2015.27.) Kokeilut pyritään pitämään aina pieninä ja yksinkertaisina, koska silloin riskit ovat hallittuja ja pieniä. Kokeilussa korostuu kyky ratkaista keskeiset epävarmuudet kustannustehokkaasti ja nopeasti. (Hassi ym. 2015.28.) Taidekahvilan kohdalla ei kokeilujen aikana ilmennyt ongelmia. Taidekahvilakokeiluja suunnitellessa pidin kuitenkin mielessä, että epäonnistumisia voi tulla. En ole kuitenkaan antanut sen vaikuttaa suunnitteluun. Mielestäni kokeiluissa oli helpompi kokeilla erilaisempiakin ideoita, koska jos ne eivät toimi, niitä voi vielä muuttaa lopullisessa versiossa.

Kokeilemalla kehittämisessä voidaan nähdä viisi vaihetta. Ensimmäinen vaihe on tavoite ja tarve (Hassi ym. 2015.35). Jyväskylän Nuorisoseura ry:llä oli tarve saada taidetoimintaa Keljonkankaan Tapiolan tiloihin. Tavoitteena kehittämistyölle oli tehdä taidekahvilansuunnitelma Jyväskylän seudun Nuorisoseura ry:lle. Minä kehitin uuden palvelun. Toinen vaihe on kehitettävät ideat ja kokeilut (Hassi ym. 2015, 35). Taidekahvila kokeiluja oli kaksi ja ne olivat 19.2 ja 19.3.2019. Kokeilujen tavoitteena oli kokeilla muutamaa erilaista toimintaa. Tarkoituksena oli kokeilla sitä, että miten ihmiset ottavat idean vastaan. Kokeilun tarkoituksena on myös hankkia puuttuvaa tietoa eli tässä tapauksessa asiakkaan kokemuksiä ja miten itse toiminta onnistuu. Ilman kokeilua näitä tietoja olisi mahdotonta saada, koska vastaavaa toimintaa ei ole aikaisemmin ollut (Hassi ym. 2015, 38).

Taidekahvilasuunnitelmaa tehdessä otan huomioon kokeilusta saadun palautteen. Palautteella on suuri merkitys ja sen avulla voidaan muuttaa palvelu toimivammaksi. Tarkoituksena on saada ihmiset tulemaan aina uudestaan taidekahvilaan. Jos asiakkaiden palautetta ei ottaisi huomioon, olisi vaikea muuttaa toimintaa paremmaksi. Ilman asiakkaita ei ole toimintaa.

Alkuvaiheen kokeilun tarkoituksena voi olla erilaisten vaihtoehtojen tutkiminen, sekä idean konkretisointi. Kokeiluista voi myös etsiä inspiraatiota (Hassi ym. 2015, 50.) Vastaavanlaista toimintaa ei ole ennen Jyväskylässä järjestetty, joten tietoa ei voi saada mistään muusta kuin kokeiluista. Kokeilujen avulla oli myös tarkoitus testata tilan sopivuutta. Kokeilujen markkinointi on myös hyödyllistä tulevaisuutta ajatellen. Taidekahvilan idea saadaan ihmisten tietoisuu-

teen ja sitä kautta saadaan uusia ihmisiä mukaan toimintaan. Tilanteista oppiminen on tärkeää ja sen havainnointi, miten ihmiset toimivat tilanteessa (Hassi ym. 2015.39.) Kolmantena vaiheena on lopputulos, eli suunnitelmat tehdään valmiiksi (Hassi ym. 2015.35.)

6 TOIMENPITEET

6.1 Kehittämistyön aloitus

Alkukartoituksena keräsin tietoa taiteen vaikutuksesta hyvinvointiin sekä yhteisöllisyydestä. Kävin tutustumassa tilaajan toimintaan ja samalla näin missä tiloissa taidekahvilakokeilut on tarkoitus pitää. Tietoa keräsin monesta eri lähteestä, sekä tutustuin vastaavanlaiseen toimintaan.

Kehittämistyöni toimenpiteenä oli kysely sekä kaksi taidekahvilakokeilua. Suunnittelin kyselyn yhdessä tilaajan kanssa ja kyselyssä on muutama kysymys mitkä tilaaja analysoi itse omaa tarkoitustaan varten. Kokeilukulttuuriin kuuluu kokeilujen tekeminen. Kokeilukulttuuri tuki kehittämistyötäni.

6.2 Kysely

Kehittämistyön toimenpiteenä teetin alueen asukkaille kyselyn. Sen avulla sain selville, millaista toimintaa taidekahvilassa halutaan olevan. Kyselyssä pääpaino oli kädentaidoissa. Kädentaidot valitsin pääpainoksi sen takia, että se on minulle tutuin taiteenala. Kysymykset on muotoiltu niin, että ne vastaavat kehittämistyön tavoitteisiin (Henttonen, 2008, 14).

Kyselyn kohderyhmänä olivat lapsiperheet. Kysymyksiä suunniteltaessa otin kohderyhmän huomioon. Muotoilin kysymykset niin, että niihin on helppo kaikkien vastata (Henttonen 2008, 14). Kyselyn tarkoituksena oli selvittää millaista toimintaa lapsiperheet haluavat ja tarvitsevat, sekä millaisen taidekahvilan lapsiperheet haluaisivat. Kyselyn avulla selvitettiin myös minkä ikäisiä toimintaan mahdollisesti osallistuvat lapset olisivat. Iän kartoituksen jälkeen pitää miettiä pitäisikö suunnitella jokaiselle ikäryhmälle omakerta. Kyselyn avulla oli tarkoitus selvittää mihin aikaan perheet toivovat taidekahvilan olevan auki. Olen huomannut, että monet lapsiperheille suunnatut toiminnot ovat aamupäivällä.

Taidekahvilaan oli tarkoitus suunnitella joka kerralle eri teema. Kyselyn tuloksien perusteella valitsin teemat mitkä ovat saaneet eniten kannatusta. Kyselyssä on myös muutama kysymys, joiden avulla tilaaja haluaa selvittää myös muita taiteenmuotoja. Tilaaja vastaa itse niiden kysymyksiensä analysoinnista.

Suunnittelin kyselyn sen mukaan mitä sillä haluttiin selvittää. Kyselyssä otin huomioon tilaajan toiveet. Kyselyn alussa oli teksti, minkä tarkoituksena on avata ihmisille minkä vuoksi kyselyä tehtiin. Suurin osa kysymyksistä on monivalintakysymyksiä, koska niihin on ihmisten helpompi vastata. Monivalintakysymykset sijaitsevat alussa, koska ihmisten on helpompaa vastat niihin. Kysymysten järjestyksen eteneminen on tärkeää ja järjestys pitää miettiä tarkasti (Henttonen 2008, 14.) Kyselyn lopussa on avoin kysymys, jonka tarkoituksena on selvittää millainen olisi kyselyyn vastanneiden unelmien taidekahvila.

Kyselyn tavoitteena oli saada mahdollisimman paljon vastauksia, jotta saadaan kattava kuva siitä, millaista toimintaa kaivataan. Vastauksia tuli vähemmän mitä aluksi oletin tulevan. Kyselyn hyvä puoli on se, kun kyselyntekijä ei pysty vaikuttamaan vastauksiin. Jokainen vastaaja vastaa samaan kysymykseen, joten silloin se on luotettavampi. Vastausprosentti saattaa jäädä alhaiseksi ja sen vuoksi saattaa tulla väärinymmärryksiä (Henttonen 2008, 14-15.)

Kyselyn tulokset otin huomioon vasta lopullisessa suunnitelmassa sen takia, että vastausaika olisi mahdollisimman pitkä, ja vastauksia tulisi mahdollisimman paljon. Kohderyhmän tavoittaminen oli haastavaa ja siitä syystä tilaajan mielestä pitkä kyselyaika oli fiksu. Kyselyn lisäksi oli kaksi taidekahvilakokeilua. Taidekahvilakokeilujen suunnittelussa en ottanut huomioon kyselyn vastauksia sen takia, että kokeilussa pystyn kokeilemaan jotain aivan uuta.

Levitin kyselyä Jyväskylän seudun Nuorisoseuran ry:n Internet-sivuilla ja siellä on myös minun esittelyni missä kerron enemmän mitä olen tekemässä. Tiedonkeruuta varten on nopeaa tehdä kysely verkossa ja silloin tulokset tulevat suoraan tietokantaan (Henttonen 2008, 13). Taidekahvilakokeiluissa asiakkaat pääsivät myös vastaamaan kyselyyn. Kyselyä levitettiin myös musiikki-leikkikoulussa. Kyselyn pystyi tekemään netissä, sekä palauttamaan paperi-

versiona Tapiolaan. Kysely on myös näkyvillä Jyväskylän seudun Nuorisoseura ry:n Facebook sivuilla. Kysely tehtiin Google Formsilla ja se laskee tuloksien keskiarvon ja tekee tuloksista taulukon.

6.3 Taidekahvilakokeilut

Kokeilevaan kehittämiseen kuuluu palvelun testaaminen kokeilujen muodossa. Kokeilujen päätarkoituksena oli päästä testaamaan suunnitelmia. Taidekahvilakokeilujen suunnittelussa lähdin liikkeelle siitä, että mietin toimintaa mikä vaatisi pienen budjetin ja voisi hyödyntää jo olemassa olevia tarvikkeita. Suunnitelmia tehdessä mietin toimintaa mikä olisi uutta. Kokeilevakehittäminen mahdollistaa, sen että pystyy kokeilemaan uutta eikä sen täydy tulla lopulliseen suunnitelmaan. Suunnitelmat on hyvä testata kokeiluissa, koska sen jälkeen niitä pystyy vielä muokkaamaan.

Taidekahvilakokeilut toteutin Keljonkankaalla Tapiolan tiloissa. Kokeilussa testasin tekemääni taidekahvilasuunnitelmaa ja toimintoja. Toiminnoista kerron lisää alla olevissa luvuissa. Kokeilujen tarkoituksena oli myös testata tiloja, koska siellä ei ole aikaisemmin pidetty vastaavanlaista toimintaa. Taidekahvilan toimivuuden kannalta on tärkeää, että tilat toimivat ja siellä pystyy pitämään suunniteltua toimintaa. Kokeilujen tarkoituksena on myös kerätä asiakkaita valmiiksi ja markkinoida tulevaa toimintaa. Toteutuksen aikana tein havaintoja toiminnasta ja hyödynnän niitä suunnitelman tekemisessä.

Kokeilujen yhteydessä keräsin asiakkailta kirjallista sekä suullista palautetta. Palaute vaikutti lopulliseen suunnitelmaan. Suullinen palaute avulla oli tarkoitus kartoittaa yleistä tunnelmaa ja mitä ajatuksia kokeilut ovat herättäneet.

6.3.1 Marmorikuula- ja pikkuautomaalaus

Ensimmäisellä kerralla olin suunnitellut marmorikuula- ja pikkuautomaalausta ja toiminta oli enemmän suunnattu lapsille. Taidekahvilakokeilun valmistelu alkoi tiloihin tutustumisella ja miettimällä millainen toiminta tiloihin sopii. Suunnittelussa piti tilojen lisäksi ottaa huomioon, kuinka monta työntekijää kokeiluun oli tulossa. Toiminnansuunnittelussa otin huomioon, että toimintaan pystyisi

osallistumaan mihin aikaan tahansa. Toiminta ei myöskään saanut olla pitkäkestoista eikä liian haastavaa. Taidekahvilan ideana on, että mahdollisimman moni ihminen pääsee kokeilemaan.

Marmorikuula- ja pikkuauto maalauksessa oli ideana se, että marmorikuulien sekä pikkuautojen avulla levitetään maalia. Marmorikuulat ja pikkuautot jättävät erilaisia kuvioita, sekä sotkevat maalit keskenään. Kerron tarkemmin (liite 1) millaista toiminta on ja mitä välineitä siihen tarvitaan. Toiminta soveltuu kaikenikäisille.

Taidekahvilakokeilun ensimmäinen kerta oli 19.2.2019 klo 15-19 Tapiolassa. Virkku-hankkeesta tuli kolme työntekijää sekä ohjaaja työskentelemään minun lisäksi taidekahvilakokeiluun. Virkku-hanke on Jyväskylän seudun Nuorisoseura ry:n alainen hanke. Yksi Virkku-tiimin jäsen oli minun kanssani ohjaamassa maalausta ja kaksi muuta työskenteli kahvion puolella.

Valmistelut aloitettiin laittamalla tila valmiiksi yhdessä Virkku-tiimin kanssa. Pidimme huolta, että tila oli esteetön sekä viihtyisä. Kahvila ja pajatoiminta olivat samassa tilassa, joten pöytiä piti järjestellä työrauhan varmistamiseksi. Tarvikkeet piti laittaa houkuttelevasti esille, jotta ne inspiroivat kokeiluun osallistuvia ihmisiä. Huomasin kokeilussa, että monet ihmiset halusivat ensin tutkia välineitä ja vasta sen jälkeen ryhtyä tekemään omaa työtään. Ennen toiminnan aloittamista kerroin virkkutiimiläisille nopeasti mitä heidän kuuluu tehdä ja millaista toiminta on.

Taidekahvilan auetessa paikalle saapui ensimmäiset asiakkaat. Asiakkaat ohjattiin sisään ja heille esiteltiin toimintaa. Ensimmäisien asiakkaiden saapuesssa oli havaittavissa pientä jännitystä, mutta se raukesi, kun toiminta oli saatu esiteltyä. Lyhyen ohjeistuksen jälkeen asiakkaat alkoivat tekemään marmorikuulamaalausta. Osa lapsista halusi seurata toimintaa hetken vierestä ja katsoa mitä muut tekevät. Ketään ei painostettu tekemään, vaan jokaisella oli mahdollisuus aloittaa silloin, kun itse halusi. Suurin osa lapsista ei ujostellut yhtään, vaan alkoivat maalaamaan ohjaajan kanssa. Ohjauksessa oli tärkeää seurata tilannetta ja katsoa kuka mahdollisesti tarvitsi apua ja kuka halusi työskennellä rauhassa.

Asiakkaan saapuessa paikalle kerrottiin myös kahvilasta ja sen tarjottavista. Heille näytettiin myös sali missä oli vapaata leikkiä. Asiakkaiden saapuessa tasaiseen tahtiin, sekä lähtiessä aina eri aikaan, ei päässyt ruuhkaa syntymään. Kokeilusta opin, että liukuva aikataulu on toiminnan kannalta tärkeää.

Marmorikuula- ja pikkuautomaalaus kiinnosti lapsia ja he tulivat innokkaasti maalaamaan. Toiminta oli suurimmalle osalle uutta, joten se oli mielekästä. Kokeilussa huomasin, että ohjeet kannattaa antaa lyhyesti, koska silloin lapsen mielenkiinto säilyy pitempään. Lapset innostuivat enemmän tekemisestä, kun näkivät ohjaajan tekevän. Toiminta oli sen verran uutta ja erikoista, että se aiheutti aluksi hieman ihmetystä monessa. Kerron (Liite 2.) tarkemmin miten toiminta etenee ja mitä välineitä siihen tarvitaan.

Toiminnan vapaamuotoisuus mahdollisti sen, että ihmiset pystyivät liikkumaan tilassa vapaasti ja pitämään taukoa tekemisestä. Lapset eivät jaksaneet pitkään keskittyä maalaamiseen, joten oli hyvä, että oli myös muuta tekemistä. Sen takia suurin osa perheistä viihtyi pitkään.

Taidekahvilakokeilussa kävi noin 25 ihmistä joista 15 oli lapsia. Lapset olivat iältään 0-12 vuotiaita. Toiminnan kannalta oli hyvä, että ihmiset eivät tulleet yhtä aikaa, koska tila oli rajallinen ja toiminta olisi voinut häiriintyä. Asiakkaat tulivat useimmiten suoraan maalaamaan, mutta muutamat perheet menivät ensin salinpuolelle leikkimään. Vanhemmat kuuntelivat mitä lapset haluavat tehdä ja menivät sen mukaan.

Taidekahvilan ilmapiiri oli rento ja kiireetön. Ihmiset olivat iloisia ja ympärillä kuului lasten naurua. Ennen taidekahvilan aukeamista puhuimme työntekijöiden kanssa ilmapiirin tärkeydestä ja siitä, että sen pitää olla rento ja kiireetön. Asiakkaille pitää myös antaa omaa tilaa ja rauhaa. Asiakasta autetaan sen verran, kun hän itse haluaa. Tärkeää oli myös tuoda ilmi, ettei tarvinnut tehdä tietynnäköistä työtä.

Kahvilassa oli tarjolla kahvia, teetä, mehua sekä Virkku-tiimin leipomia mokkapaloja ja omenapiirakkaa. Tuotteiden hinnat olivat alhaiset ja olimme myös otaneet huomioon erilaiset allergiat. Suurin osa taidekahvilassa olleista asiakkaista ostivat jotain kahvilasta. Mokkapalat olit kahvilan myydyin tuote kahvin

lisäksi. Asiakkaat pitivät siitä, kun tuotteet olivat itse leivottuja. He toivoivat seuraavalle kerralle myös suolaista syötävää. Käytössä oli myös kortinlukija, koska nykyään ihmisillä on harvoin käteistä mukana.

Ensimmäinen taidekahvilakokeilu oli onnistunut ja siitä tuli paljon hyvää palautetta. Itse opin ensimmäisen kokeilun jälkeen, että työtehtävät olisi hyvä jakaa selkeämmin ennen toiminnan alkua, koska silloin kaikki tietävät mitä pitää tehdä, eikä tarvitse kesken toiminnan kysyä mitä pitää tehdä. Huomasin myös, että pöydät on hyvä järjestää seuraavalla kerralla eri tavalla ja laittaa erikseen pöytä sitä varten, että voi laittaa työt kuivumaan siihen.

6.3.2 Kankaanpainanta

Toinen taidekahvilakokeilu oli 19.3.2019 klo 15-19. Toisen kokeilun suunnittelun aloitin miettimällä mitä materiaaleja löytyy jo valmiiksi Tapiolasta, jotta tilaisuutta varten ei tarvitse ostaa mitään uutta – vaan pystyy käyttämään jo olemassa olevia materiaaleja. Tapiolan varastosta löytyi kangaskasseja ja kangasvärejä. Siitä syntyi idea kankaanpainantaan. Asiakkaat saivat myös tuoda omia kankaita mihin he pystyivät painamaan. Silloin toiminta oli ilmaista. Taidekahvilasta ostettuna kangaskassi maksoi 2 euroa.

Ensimmäisestä kokeilusta opin sen, että työtehtävät on hyvä jakaa etukäteen ja määrittää selkeästi se, mitä kenenkin kuuluu tehdä. Ennen toista kertaa pidimme Virkku-tiimin kanssa palaverin, jossa keskustelimme siitä, mitä kukakin haluaa tehdä ja mitä osa-alueita työtehtäviin kuului. Toiminta sujui paljon luontevammin, koska tehtävät oli jaettu ennakkoon ja jokainen tiesi mitä kuuluu tehdä.

Kankaanpainantaa varten kävimme taidekahvilatoimintaa edeltävänä päivänä kaupassa ja ostimme kaikki taiteen ja leivonnaisten tekemiseen tarvittavat raaka-aineet valmiiksi. Kaupassa käynnin jälkeen menimme Tapiolaan leipomaan brownieita ja pitsaa. Teimme leivonnaiset gluteenittomina. Jaoimme työntekijöiden kesken vastualueet leipomista varten. Leipomisen jälkeen aloimme valmistelemaan sapluunoita kankaanpainantaa varten.

Taidekahvilakokeilu päivänä menimme Tapiolaan muutamaa tuntia aikaisemmin laittamaan paikat kuntoon ja tekemään viimeisiä valmisteluja. Pöydät laitettiin taas yhdeksi isoksi pöydäksi, koska se toimi viimeksi hyvin. Tällä kertaa me laitoimme pöydän minkä päälle pystyi laittamaan työt kuivumaan. Kangasmaalit ja pensselit asetin pöydän päähän ja viereiselle pöydälle kaikki sapluunat sekä muut muotit. Kankaanpainantaa varten olin askarrellut erilaisia muotteja pahvista sekä muunlaisesta materiaalista.

Asiakkaille annoin painantaa varten lyhyet ohjeet ja esittelin aina kaikki materiaalit. Asiakkailla oli vapaat kädet tehdä mitä haluaa. Muutaman lapsen kanssa mietittiin yhdessä mitä kassiin voisi painaa. Tälle kerralle oli myös tehty mallikappale mikä oli esillä. Olin koko ajan läsnä ja valmiina auttamaan. Ohjauksen ja juttelun lomassa tein lasten toiveiden mukaisia sapluunoita, jos he eivät itse kokeneet osaavansa tehdä haluamiaan kuvioita.

Taidekahvilaan tuli kolme noin 12 -vuotiasta tyttöä yhdessä. He tulivat ensin katsomaan mitä tällä kerralla tehdään, ja sen jälkeen he menivät saliin leikkimään. Tytöt miettivät pitkään haluavatko he tehdä itselleen kangaskassin ja kyselivät minulta pitkään mitä kaikkea siihen pystyy painamaan. Pitkän pohdinnan jälkeen he päätyivät siihen, että haluavat tehdä yhteisen kassin. Tytöt halusivat, että autan heitä sapluunoiden ja maalien kanssa. Tytöt tulivat painamaan sen takia, koska olin heidän apunaan ja vastasin heitä askarruttaviin kysymyksiin. Tyttöillä olisi saattanut jäädä askartelut välistä, jos ohjaajaa ei olisi ollut.

Edellisellä taidekahvilan kokeilukerralla saimme palautetta siitä, että toiminnan aikana asiakkailla pitäisi olla mahdollisuus ostaa myös suolaista syötävää. Toisella kokeilukerralla huomioimme asiakkaiden toiveet. Saimme positiivista palautetta lasten vanhemmilta siitä, että toisella taidekahvilan kokeilukerralla oli otettu edelliseltä kokeilukerralta saatu palaute huomioon. Kokeilukulttuurin kuuluu se, että suunnitelmia muutetaan nopeasti.

6.4 Palautteen kerääminen ja omat havainnot

Kokeiluissa on päämääränä oppia, joten sen takia on todella tärkeää taltioida saatu palaute ja sitä kautta saadaan kaikki hyöty irti. Päätöksiä tehdään palautteen kautta (Hassi ym. 2015, 125.) Palautetta voi kerätä monella eri tavalla ja etukäteen pitää päättää, miten palautetta kerää (Hassi ym. 2015, 125). Taidekahvila kokeiluissa keräsin palautetta kyselyllä. Kysely oli minun mielestäni paras vaihtoehto, koska sen voi täyttää itselle sopivaan ajankohtaan ja se on nimetön. Mielestäni taidekahvila kokeiluihin ei sovi haastattelulla palautteen kerääminen. Se vaatisi ylimääräisiä järjestelyjä ja aiheuttaisi turhaa häiriötä. Asiakas voi saapua taidekahvilaan aukioloaikojen puitteissa silloin, kun hän itse haluaa ja lähteä myös taidekahvilasta itse valitsemallaan hetkellä. Jos palaute kerättäisiin haastatteluiden avulla, vaatisi se paljon ennakoon sopimista asiakkaidemme kanssa. Se taas saattaisi aiheuttaa tilanteen, jossa taidekahvila ei tuntuisi enää vapaamuotoiselta kohtamispaikalta – eikä se siten vastaisi enää tarkoitukseltaan aluksi asettamiani tavoitteita ja suunnitelmaa

Kyselyn lisäksi keskustelimme asiakkaiden kanssa siitä, mitä heillä jäi taidekahvilasta mieleen. Keskustelimme myös mitä pitäisi vielä kehittää, sekä siitä mikä oli hyvää. Suurin osa asiakkaista oli sitä mieltä, että parasta oli itse toiminta ja se, kun sai tulla mihin aikaan tahansa. Hyvänä asiana pidettiin myös sitä, että saliin pääsi leikkimään ja lapset pääsivät juoksemaan toiminnan lomassa. Monet vanhemmat olivat tyytyväisiä siitä, että lapset pääsivät purkamaan energiaa ennen kotiin paluuta. Monet lapsista halusivat tulla jatkamaan toimintaa leikkimisen jälkeen. Vanhemmat pitivät hyvänä asiana sitä, että taidekahvilasta pystyi ostamaan syötävää ja juotavaa. Omien eväiden syömisestä mahdollisuutta pidettiin myös hyvänä ja mahdollisti sen, että siellä pystyi olemaan pidempään.

Vanhemmat pitivät myös siitä, että me juttelimme heidän kanssaan ja osallistuimme itse myös toimintaan. Tunnelma oli heidän mielestään rento ja avoin. Ensimmäisen kokeilun toiminnasta vanhemmat pitivät erityisesti, koska se oli erilaista mitä kotona yleensä tehdään. Kehitysehdotuksia tuli ainoastaan markkinointiin liittyen. Kehitysehdotuksena oli, että toimintaa olisi pitänyt mainostaa enemmän.

Havainnoin myös toimintaa koko ajan ja sitä kautta keräsin palautetta. Havainnoimalla näemme sen, miten asiakas toimii sekä mitä hän tekee. Se antaa realistisen kuvan ja silloin ei tarvitse olla pelkästään toisen ihmisen sanan varassa. Havainnoitsijan pitää olla avoimin mielin ja suhtautua tilanteeseen neutraalisti. Pitää muistaa keskittyä siihen mitä tapahtuu ja unohtaa ulkoiset häiriötekijät. On myös tärkeää jättää omat ennakkoluulot ulkopuolelle (Hassi ym. 2015, 130.) Lapsien kanssa työskennellessä havainnointi on erityisen tärkeää, koska he eivät välttämättä osaa ilmaista itseään sanoin. Lapsi saattaa aristaa vierasta aikuista, joten vastaukseen ei välttämättä pysty luottamaan, jos vastauksen saa. Olen sitä mieltä, että havainnoimalla saa realistisen ja totuudenmukaisen kuvan. Tietenkään pelkkiin havaintoihin ei voi luottaa ja parhaimman tuloksen saa tekemällä kyselyn sekä havainnoimalla.

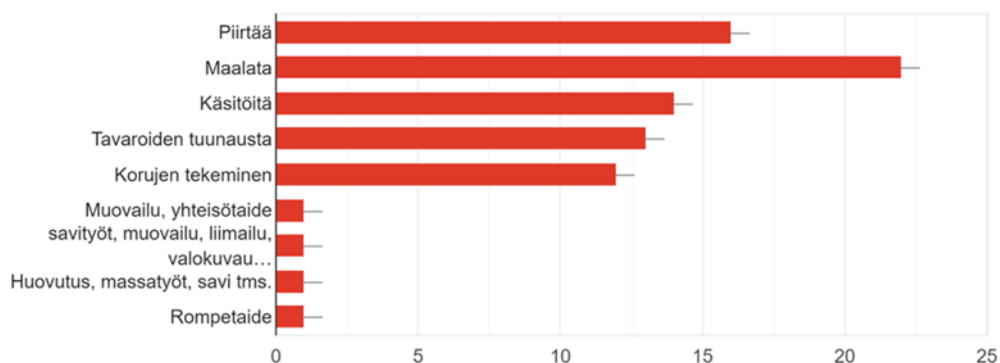
7 TULOKSET

7.1 Kyselyn analysointi

Kyselyn mukaan taidekahvilassa halutaan eniten maalata (Kuva 1). Piirtäminen pääsi toiselle sijalle. Käsityöt ja tavaroiden tuunaus oli kolmannella ja neljännellä sijalla. Maalaaminen on monipuolista ja se kattaa paljon erilaisia tekniikoita. Kyselyn perusteella suunnittelin maalausta yhdelle taidekahvila kerralle. Maalausta toivotaan kyselyn perusteella eniten, mutta kyselyn avoimista vastauksista käy ilmi, että toivotaan monipuolistatoimintaa.

Tässä kyselyssä haluan selvittää erityisesti kädentaitotoimintaa. Mitä kädentaitoja haluaisit tehdä taidekahvilassa? Voi valita useamman vaihtoehdon.

26 vastausta

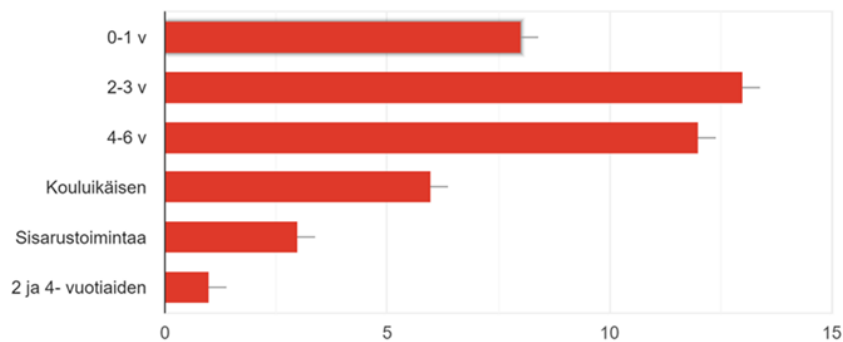

Kuva 1. Taulukossa näkyy mitä kädentaitoja vastaajat haluaisivat taidekahvilassa tehdä.

Taulukossa (kuva 2). käy ilmi minkä ikäisiä lapsia taidekahvilaan on tulossa. Kyselyn perusteella taidekahvilaan on tulossa eniten 2-3 vuotiaita lapsia (kuva 2). Toiseksi eniten kahvilaan on tulossa 4-6 vuotiaita lapsia. Kolmanneksi eniten on tulossa 0-1 vuotiaita lapsia

Minkä ikäisten lasten kanssa olisit tulossa taidekahvilaan? Voit valita useamman vaihtoehdon.

26 vastausta

Kuva 2. Taulukossa näkyy minkä ikäisiä lapsia taidekahvilaan olisi tulossa.

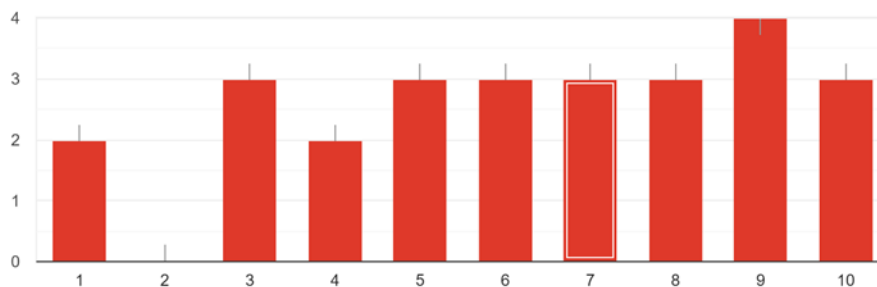
Lapsien ikä pitää ottaa huomioon suunnittelussa. Yksi vuotias ja kuusi vuotias vaativat ihan erilaista toimintaa. Yksi vuotias ei pysty tekemään samoja asioita, kuin kuusi vuotias. Suunnittelin erikseen värikylypykerran mikä on tarkoitettu alle kaksi vuotiaille. Suunnittelussa pyrin siihen, että toiminta soveltuu mahdollisimman monen ikäiselle. Suunnitelmia voi muuttaa aina tilanteen mukaan ja toivonkin, että suunnitelmia muutetaan aina tarpeen mukaan. Lasten kanssa tehdessä saattaa useasti käydä, niin ettei suunniteltu toiminta toimikaan. Suunnittelussa olen myös ottanut huomioon sen, että vanhemmille on myös mielekästä tekemistä. Taidekahvilassa ei ole tarkoitus, että jokainen tekee samanlaisen työn. Tarkoitus on, että jokainen pääsee toteuttamaan itseään ja luovuus pääsee valloilleen.

Kyselyyn vastanneiden 15,4 % mukaan käsitöiden tekeminen ja askarteleminen vaikuttaa hyvinvointiin erittäin paljon (Kuva 3). Vastanneista 7 % oli sitä mieltä, ettei hyvinvointiin vaikuta ollenkaan askartelu ja käsitöiden tekeminen

(Kuva 3). Kysymykseen tuli vastauksia 26 ja vastaukset jakautuvat aika tasaisesti eri vaihtoehtojen välille. Suurin osa vastaajista oli sitä mieltä, että käden-
teiden tekeminen vaikuttaa positiivisesti hyvinvointiin.

Kuinka paljon askartelu ja käsitöiden tekeminen tai muu taidetoiminta vaikuttaa hyvinvointiisi?

26 vastausta

Kuva 3. Taulukossa näkyy miten paljon askartelu ja käsitöiden tekeminen vaikuttaa vastaajien hyvinvointiin.

Avoimeen kysymykseen askartelemisen ja kädentaitojen harrastamisen vaikutuksista hyvinvointiin tuli 15. Useassa vastauksessa kävi ilmi, että kädentaitojen tekeminen rentouttaa ja on mukavaa yhdessäoloa perheen kanssa. Sen takia onkin tärkeää, että taidekahvila on suunniteltu nimenomaan perheille, koska siellä he pääsevät puuhailemaan yhdessä. Yhdessä vastauksessa kirjoitettiin, että se on pirstystä arkeen ja tuo mukanaan vaihtelua. Taidekahvila kokeilussa eräs äiti myös sanoi, että on mukava tulla tekemään jotain mitä kotonalla itse ei tulisi järjestettyä. Yhdessä vastauksessa luki, että lähinnä ahdistaa, kun ei osaa. Toimintaa suunnitellessa olen ottanut huomioon sen, että toiminta on yksin kertaista ja ei lähtökohtaisesti vaadi mitään erityistä taitoa.

Eräessä vastauksessa kirjoitettiin, että on hyödyllisten esineiden tekemisestä, tulee hyvä mieli, kun ne menevät käyttöön. Irtiottoarjesta nousi myös esiin ja se, että kädentaitoja tekemällä häviää ajantaju ja se on hyvä asia. Vastauksissa nousee esiin myös lasten näkökulma ja se miten lapset siitä hyötyvät. Yhdessä vastauksessa luki, että ”Lasten innostuksen ja onnistumisen kautta paljon. On ihana nähdä, kun he näkevät luovansa itse käsillään asioita. Pystyminen, oivaltaminen ja itse asioiden aikaan saaminen. Koen että uusien asioiden

luominen opettaa lapselle materiaalin, värin ja asioiden kunnioittamista” Vanhemmille on tärkeää nähdä, kun lapsi oppii uusia asioita sekä nauttii tekemisestä.

Taidekahvilassa huomasin, että vanhemmat hymyilevät, kun he katselevat lapsensa tekemistä. Vastauksissa käy ilmi, että kädentaitojen tekeminen tuo hyvää mieltä tekijän lisäksi myös saajalle. Itse tehdyn kortin antaminen toiselle tuottaa mielihyvää. Kädentaitojen ja askartelun nähdään myös vaikuttavan rentoutumiseen ja tuo kauneutta elämään. Yhdessä vastauksessa sanottiin, että ” Askartelu, maalaus ja käsityöt on mukavaa yhteistä tekemistä, en nauti lasten kanssa leikkimisestä. Leluilla leikkiminen on todella uuvuttavaa, mutta taiteilu on mukavaa”. Kädentaitojen tekeminen antaa myös mahdollisuuden erilaiseen kommunikointiin lasten kanssa. Vanhemmalle saattaa olla luonnollisempaa tehdä yhdessä lapsen kanssa, vaikka kortteja, kun leikkiä leluilla. Oman kädenjäljen jäljen näkeminen tuo myös mielihyvää. Yhdessä vastauksessa nousi esille, että olisi kiva päästä kokeilemaan lapsen kanssa vastaavaa toimintaa. Vastauksen perusteella voidaan päätellä, että kädentaidot ja askartelu parantaa hyvinvointia merkittävästi. Oletettavasti kyselyyn vastanneista suurin osa on lähtökohtaisesti kiinnostunut taiteesta ja kädentaitojen tekemisestä.

Kysymykseen voisiko taidekahvila toimia asuinalueen kohtaamispaikkana tuli vastauksia 26. Vastaajista 84,6 % oli sitä mieltä, että taidekahvila voi toimia kohtaamispaikkana. Vastaajista 15,4 % oli sitä mieltä, ettei osaa sanoa. Taidekahvilan tarkoituksena on koota ihmisiä yhteen ja sitä kautta lisätä alueen yhteisöllisyyttä. Jyväskylän seudun Nuorisoseura ry:n yksi arvoista on yhteisöllisyys ja he haluavat sitä taidekahvilan avulla lisätä.

Kysymykseen mikä ajankohta taidekahvilatoiminnalle sopisi perheelle parhaiten, vastasi 26 henkilöä. Vastanneista 69,2 % oli sitä mieltä, että paras ajankohta taidekahvilalle on viikonloppuisin. Monet toiminnot ovat arkena päivällä, joten viikonloppuna ei ole ohjattua toimintaa. Vastanneista 38,7 % olisi sitä mieltä, että paras ajankohta olisi arkisin ilta-aikaan. Taidekahvila kokeilussa käyneet perheet myös sanoivat, että ilta-aika on paras, koska päivisin on muuta ohjelmaa. Varsinkin jos vanhemmat käyvät päivisin töissä, niin illat ovat perheen yhteistä aikaa.

Kysymykseen millainen taidekahvilan pitäisi olla, että se voisi toimisi kohtaamispaikkana vastaajat kirjoittivat, että sen piti olla lähellä ja sinne pääsisi helposti julkisilla. Taidekahvila sijaitsee Tapiolassa ja se on hyvien kulkuyhteyksien päässä ja on myös mahdollista saapua autolla. Pihassa on iso parkkipaikka mihin pääsee helposti autolla. Tärkeäksi nousee myös hyvät tarjoilut ja se, että ne olisi lähituotettua, sekä lapset olisi otettu huomioon. Taidekahvilakokeiluissa meillä oli myynnissä itse leipomia tuotteita. Yksi vastaajista kirjoittaa, että olisi hyvä, jos kalenterista voisi aina tarkistaa mitä on seuraavalla kerralla ohjelmassa. Sen mukaan voisi aina valita mille kerralle haluaa osallistua. Useassa vastauksessa sanotaan, että aiheiden pitäisi vaihtua useasti. Yhdessä vastauksessa sanotaan, että muutaman kerran voisi olla sama aihe tai sitten vaihtua. Taidekahvilassa joka kerralle on suunniteltu eri toimintaa.

Vastauksissa korostuu myös tarjoilun merkitys ja yhdessä vastauksessa lukee, että *”lhanat tuoreet tarjoilut, hyvä henki, kaunis miljöö, paljon välineitä, joita saisi käyttää, ideoita ja inspistä herättäviä juttuja esillä.”* Taidekahvilassa on tarkoitus laittaa kaikki välineet esille ja joka kerralle on muutama erilainen valmis esimerkki, mistä voi hakea inspiraatiota.

Oikeanlaisen tunnelman tärkeys nousee myös esille ja se, että tunnelman pitää viestittää sitä, että kaikki ovat tervetulleita. Vastauksissa nousee esille, että tunnelman pitää olla rento ja inspiroiva. Yhdessä vastauksessa myös toivotaan sitä, että erityislapset otetaan huomioon ja suunnitellaan erilaisia teke-misvaihtoehtoja, koska lapsi ei pysty keskittymään samaan asiaan pitkää aikaa. Samassa vastauksessa myös toivottiin, että ympäristö olisi turvallinen ja ei tarvitse pelätä, että lapsi rikkoo jotain. Yhdessä vastauksessa kirjoitettiin, että *”monenlaista toimintaa sisältävä paikka. Erilaista taiteilua, kahvila, kohtaamispaikka, lähituotemyyntiä, kirpputori. Eri-ikäisiä, kaikista taustoista mukaan. Yleishyödyllistä ja osallistavaa ideaa mukaan...työtä tekemällä saisi esim. jonkun kirpputorin tuotteen tai kahvilan syötävän mukaansa”*. Tällä hetkellä taidekahvilan yhteyteen ei ole tulossa kirpputoria, mutta jatkossa se on mahdollista.

Yhdessä vastauksessa toivotaan, että annetaan mahdollisuus osallistua silloin, kun itse haluaa. Taidekahvilaan osallistuminen on vapaaehtoista ja siihen

ei tarvitse sitoutua. Vastaajat toivovat, että on myös mahdollisuus olla rauhassa. Taidekahvilakokeiluissa nousi esille, että toiminta on silloin mielekkäämpää, kun saa osallistua silloin, kun itselle sopii parhaiten. Kokeiluissa useat lapset seurasivat toimintaa vierestä hetken aikaa ja vasta sen jälkeen he tulivat itse mukaan. Sama koski myös vanhempia, että monet seurasivat ensiksi lapsen tekemistä ja vasta sen jälkeen tulivat itse tekemään. Pidän tärkeänä asiana sitä, ettei kenellekään tule olo, että on pakko tehdä. Luovuuden voi myös tuhota sen, että pakotetaan tekemään ja joku muu käskee millainen, pitäisi tehdä. Vastauksissa toivotaan myös, että toiminta on lasta kehittävää ja kädentaitoja vahvistavaa.

7.2 Taidekahvilakokeilujen arviointi

Ensimmäiseen kokeiluun osallistui enemmän ihmisiä, kuin mitä osasin odottaa. Kokeiluista jäi onnistunut olo ja tuntui siltä, että toiminta oli juuri oikeanlaista. Ensimmäisellä kerralla selvisi miten hyvin tilat toimivat ja paljon ihmisiä mahtui kerrallaan toimintaan mukaan. Tilat toimivat hyvin ja niissä voisi jatkosakin pitää taidekahvilaa. Toiminnan kannalta oli tärkeää suunnitella etukäteen missä mikäkin toiminta pidetään ja miten tilat järjestellään. Mielestäni toimivuuden kannalta oli hyvä, että ihmiset tulivat eri aikoihin, koska muuten tiloissa olisi ollut liian ahdasta.

Ensimmäisen kerran suunnittelussa olin ottanut enemmän huomioon lapset kuin vanhemmat. Mielestäni toiminta oli sujuvaa, kun toiminta oli lapsille mielekkästä. Vanhemmat olivat tyytyväisiä, kun lapset pääsivät kokeilemaan uusia asioita. Jatkoa ajatellen on parempi, että toiminta on suunniteltu myös vanhemmille. Palautteessa kävi ilmi, että toivotaan monipuolista ja vaihtuvaa toimintaa. Sen takia toiminnassa pitää myös ottaa huomioon vanhemmat.

Taidekahvilakokeiluissa kävi yhteensä 50 ihmistä ja heistä oli yli puolet lapsia. Lapset olivat iältään 2-11 vuotiaita. Ensimmäisellä kerralla oli todella huono sää, joten uskon että sekin vaikutti hieman osallistujia määrään. Toisella kerralla kävi enemmän ihmisiä. Toisella kerralla kävivät samat ihmiset kuin ensimmäisellä kerralla ja kokeiluun saapui mukaan muutama uusi perhe.

Taidekahvilakokeiluista sain paljon hyödyllistä tietoa lopullista suunnitelmaa varten. Jyväskylän seudun Nuorisoseura lle selvisi, että toiminnalle on kysyntää ja ihmisiä kävi taidekahvilassa. Ihmisten palautteen perusteella toiminnalle olisi tarvetta ja ihmiset tulisivat taidekahvilaan uudestaan.

Taidekahvilakokeilua olisi pitänyt markkinoida enemmän, jotta entistä useampi ihminen olisi saapunut paikalle. Markkinointi olisi pitänyt aloittaa heti kun kokeilujen ajankohta selvisi sekä. Markkinointia olisi pitänyt keskittää sinne missä perheet ovat. Nyt markkinointia keskitettiin ainoastaan sosiaaliseen mediaan, Jyväskylän seudun Nuorisoseura ry:n Internetsivuilla, sekä kaupungintapahtumakalenteriin. Olen myös kiinnittänyt huomiota yleisesti siihen, että uuden toiminnan markkinointi on haastavaa, sillä kohderyhmän tavoittaminen ei ole ollut aina helppoa.

7.3 Taidekahvilakokeilun palaute

Palautetta tuli suullisesti enemmän kuin kirjallisesti. Kirjallisen palautteen kerääminen osoittautui haastavaksi, koska ihmiset poistuivat aina eri aikaan ja lasten kanssa siirtymät veivät aina oman aikansa. Parhaimmaksi palautteen keruu menetelmäksi osoittautui vanhempien kanssa juttelu toiminnan ja vapaan leikin lomassa. Lasten antama palaute tuli aina heti toiminnan jälkeen ilmeenä tai eleenä. Muutama lapsi kertoi nauttivansa tekemisestä ja he kertoivat haluavansa osallistua taidekahvilaan jatkossakin.

Suullinen palaute oli positiivista ja monet tykkäsivät erityisesti siitä, kun taidekahvilassa oli pitkät aukioloajat. Hyvänä nähtiin myös se, että paikalle pystyi tulemaan mihin aikaan tahansa ja lähtemään milloin tahansa. Monet sanoivat, että yleensä ohjattuun toimintaan täytyy saapua tiettyyn aikaan sekä lähteä muiden ohjattavien kanssa pois samaan aikaan. Eräs asiakas sanoi, että kiireisen päivän jälkeen oli mukava tulla silloin, kun perheelle itselleen sopi parhaiten. Vapaan leikin mahdollisuus nähtiin myös erittäin hyvänä asiana ja se, että oli sali missä pääsi juoksemaan ja purkamaan ylimääräistä energiaa. Toiminnasta pidettiin ja siitä, kun kaikki tavarat olivat valmiiksi esillä ja oli muutama malliesimerkki. Eräs äiti sanoi, että on myös hyvä, kun ei ole niin tarkkoja ohjeita, vaan voi myös käyttää omaa mielikuvitusta. Toinen äiti taas sanoi, että ilman esimerkkiä olisi ollut haastavaa ryhtyä tekemään.

Palautekyselyyn vastanneiden mielestä toiminta vastasi odotuksia. Kysymykseen miten toiminta vastasi odotuksia oli tullut muutama vastaus ja niissä kirjoitettiin, että lapsille oli tekemistä ja kahvia. Yksi vastaajista kirjoittaa, että oli ajatellutkin toiminnan olevan rentoa ja tarjoilujen olevan hyvät. Kysymykseen mistä pidit eniten taidekahvilassa, vastattiin että mukavinta oli kuula- ja auto-maalaus. Asiakkaiden mielestä se oli hauska ja erilainen idea. Mukavinta toiminnassa oli vastaajien mielestä lapsille ohjattu tuokio ja aikuisten juttelu ohjaajien kanssa. Mitä muuttaisit toiminnassa kohtaan, oli ainoastaan kirjoitettu, että pitäisi mainostaa enemmän. Taidekahvilan ensimmäisen kokeilu kerran mainostaminen jäi vähäiseksi.

Taidekahvilasta saatu palaute oli suurimmilta osin positiivista palautetta ja kahvilaa pidettiin toimivana ideana. Ohjaajat olivat asiakkaiden mielestä hyviä ja loivat hyvää tunnelmaa. Kehittämisehdotuksina tuli, että toimintaa pitäisi markkinoida enemmän. Toista taidekahvilakokeilua mainostettiin paljon enemmän.

8 TAIDEKAHVILASUUNNITELMA

Taidekahvilantoimintaa suunnitellessa olen miettinyt miten tarkat suunnitelmat teen. Mielestäni on tärkeää, että suunnitelmat eivät määritä liian tarkasti sitä minkälaisen työn asiakas tekee. Luovuudelle pitää jäädä tilaa. Tarkat suunnitelmat saattavat tappaa luovuuden ja viedä intoa tekemiseltä. Tekemiseen tulee myös erilaiset paineet, jos on tarkat suunnitelmat ja asiakkaiden odotetaan tekevän tietynlainen työ. Joitakin auttaa sen, että pystyy katsomaan mallista apua ja aloittaminen sujuu luontevammin.

Taidekahvilan arvot ovat tasa-arvo, yhteisöllisyys sekä vapaus. Jokainen on tervetullut omana itsenään taidekahvilaan. Taidekahvilan arvot ovat myös samat kuin Jyväskylän seudun Nuorisoseura ry:n.

Taidekahvilassa ei pidä tietää mikä on taidetta ja jokainen voi pitää taiteena mitä itse haluaa. Siellä tehdään taidetta, mutta se on jokaisen itsensä näköistä. Kädentaitojen ja taiteen tekeminen on vapaamuotoista toimintaa ja asiakas voi aina hetkeksi siirtyä tekemään jotain muuta. Taidekahvilakokeilun

palautteissa monet kirjoittivat, että oli mukavaa, kun toiminta oli vapaata ja aina välillä pääsi tekemään muuta

Taidekahvilassa pääasia on, että ihmiset pääsevät kokeilemaan erilaisia kädentaitoja. Mukana on yhteisöllinen tekijä ja ihmisten kohtaaminen on tärkeässä osassa. Taidekahvilassa perheet pääset viettämään aikaa yhdessä, sekä muiden perheiden kanssa. Yhdessä tekeminen on ihmisille tärkeää ja näen tärkeänä sen, että lapset pääset tekemään yhdessä vanhempiansa kanssa erilaisia kädentaitoja. Taidekahvilassa on mahdollisuus juoda rauhassa kahvia ja vaihtaa kuulumisia lapsien leikkiessä viereisessä huoneessa.

Taidekahvilan avulla voi yksilö saada tukea yhteisöltä ja taiteen avulla saada purettua paineita. Lapsiperheet voivat tarvita monenlaista tukea ja vanhempi saattaa tuntea olonsa yksinäiseksi, kun lapsi on pieni, koska arjessa keskitytään niin paljon lapsen tarpeisiin. Jokainen vanhempi kokee tarvetta päästä jakamaan itseään askarruttavia asioita. Vanhempi kaipaa sitä, että pääsee puhumaan lapsiin liittyvistä asioista niiden ihmisten kanssa, jotka ovat itse samassa elämäntilanteessa. Taidekahvilassa asiakkaat pääsevät ilmaisemaan itseään taiteen avulla ja kertomaan omaa tarinaa kädentaitojen avulla.

8.1 Pajatoiminta

Taidekahvilassa on teemoittain vaihtuvaa pajatoimintaa. Kyselyn mukaan eniten toivotaan olevan maalausta ja piirustusta (Liite 4.) Toiminta on muuten ilmaista, mutta toiminnan mukaan voi tulla tarvikemaksu. Toiminnan ollessa ilmaista, se mahdollistaa kaikkien osallistumisen. Toiminta on suunniteltu niin että se sopii mahdollisimman monen ikäiselle. Väri kylpykerta on suunnattu 0-2-vuotiaille (Liite 3.) Suunnittelin yhden kerran pienemmille, koska kyselyssä toivottiin iänmukaistatoimintaa. Toiminnan jatkuessa pidempään on hyvä alkaa suunnittelemaan toimintaa, joka on suunnattu tarkemmin tietyille ikäryhmälle. Aluksi on hyvä keskittyä varmistamaan tarpeeksi suuret kävijämäärät, jotta toiminta on kannattavaa

Taidekahvilakokeilujen palautteessa kävi ilmi, että toiminta on silloin mielekästä, kun sen saa aloittaa milloin itse haluaa. Taukojen pitäminen tekemisen

lomassa oli asiakkaille tärkeä asia. Toiminta on suunniteltu liukuvalla aikataululla. Kyselyyn vastanneista 69.2 % oli sitä mieltä, että taidekahvilan paras ajankohta olisi viikonloppuisin. Suunnitelmani mukaan taidekahvila olisi alussa auki aina kerran kuukaudessa viikonloppuna, ja suosion kasvaessa auki useampana viikonloppuna kuukaudessa.

Pajatoimintaa varten pitää sopia vastuuhenkilöt ja huolehtia siitä, että jokainen tietää oman tehtävänsä. Taidekahvilakokeiluissa huomasin, että toiminta sujuu paljon luontevammin, kun jokaisella on omavastuualue. Jos toimintaa tulee vetämään ulkopuolinen henkilö, niin hänen kanssaan tulee sopia etukäteen käytänteistä.

Toiminnan valmisteluissa on hyvä muistaa ympäristön merkitys ja miten paljon se vaikuttaa luovuuteen ja viihtyvyyteen. Taidekahvilakokeiluissa kävi ilmi, että ihminen etsii inspiraatiota ympärillä olevista asioista. Käytössä olevien materiaalien on hyvä olla esillä houkuttelevasti, koska inspiraatio voi löytyä niiden avulla. Ympäristö houkuttelee tekemään ja antaa ideoita. Kokeiluissa kävi ilmi, että ihmiset halusivat ensin tutustua materiaaliin ja vasta sen jälkeen alkaa tekemään.

8.2 Ohjaaja

Taidekahvilassa ohjaajan pitää olla helposti lähestyttävä ja hänen pitää osata sulautua joukkoon. Hän antaa asiakkaille tilaa ja tarvittaessa auttaa asiakasta. Ohjaaja seuraa tilannetta ja hänen kuuluu ennakoida tapahtumia. Silloin toiminta sujuu luontevasti ja ongelmia ei ehdi syntymään. Ohjaajan tehtävään kuulu huolehtia siitä, että tarvikkeita on riittävästi ja ympäristö on siisti. Lasten kanssa työskennellessä pitää ohjaajan osata ottaa huomioon erityispiirteet. Ohjaajan tehtävänä on esitellä toiminta ja auttaa asiakkaat alkuun. Jos vanhempi haluaa tehdä lapsen kanssa kahdestaan askarteluja, silloin ohjaajan kuulu antaa tilaa. Ohjaajan ei ole tarkoitus olla koko ajan ohjeistamassa, vaan auttaa aina tilanteen vaatiessa sitä. Kirjallisuuskatsauksessa tuon esille sitä, miten liian tarkat ohjeet voivat vaikuttaa luovuuteen.

Ohjaukselle pitää olla aikaa, eikä kiire saa näkyä työskentelyssä. Kiire voi viedä uskottavuutta toiminnasta ja asiakkaalle voi tulla olo, ettei hän ole tärkeä

eikä myöskään hänen asiansa. Pienet eleet ovat tärkeitä (Kauppinen 2014, 21.) Taidekahvilassa tunnelman kuuluu olla kiireetön. Ohjaajan pitää toimia rauhallisesti, sekä havainnoida tilannetta koko ajan.

Taidekahvilassa on tärkeää kiinnittää huomiota siihen, miten asiakkaat otetaan vastaan, koska ensivaikutelma on tärkeä. Ensivaikutelman pitää olla lämmin ja iloinen.

Ohjaajan pitää tuntea käytettävät tekniikat, jotta hän osaa ohjeistaa muita. Ohjaajan ei tarvitse olla taiteilija eikä ammattilainen kaikessa. Riittää että tuntee tekniikan. Uskon sen madaltavan kynnyistä, kun ohjaajakaan ei osaa kaikkea.

Ohjaajan pitää sitoutua toimintaan ja sen kehittämiseen. Toiminnan kannalta olisi tärkeää, että ohjaajalla on kokemusta lasten ohjaamisesta sekä kädentaidoista. Parasta olisi, jos ohjaaja pysyisi samana, koska silloin ihmisillä syntyy side ohjaajaan ja toimintaan on helpompi osallistua. Kun toiminta on kestänyt pitempään, voidaan miettiä sitä, että voisiko ohjaaja olla vapaaehtoinen ja perheet esimerkiksi vuorotellen pyörittävät toimintaa.

8.3 Kahvila

Kahvilaa varten on oma työntekijä, koska silloin ohjaaja pystyy keskittymään omaan työhönsä. Kahvilassa työskentelevä ihminen on vastuussa kahvilan pyörittämisestä ja tavaroiden laittamisesta esille. Kahvilan myytävät tuotteet leivotaan aina edellisenä päivänä. Tarjottavissa pitää ottaa huomioon allergiat ja pyrkiä tekemään mahdollisimman monipuoliset tarjottavat. Kyselyn vastauksissa kävi ilmi, että ihmiset toivoivat tuotteiden olevan luomua ja lähellä tuotettua. Se on hyvä ottaa huomioon myytävissä tuotteissa.

Kahvilassa pitää olla rauha keskustelulle ja rentoutumiselle. Kahvila toimii kohtaamispaikkana, joten siellä pitää olla tilaa. Tunnelman pitää olla kiireetön ja ystävällinen. Kahvilaan voi laittaa esille asiakkaiden tekimiä töitä.

Kun toiminta on pyörinyt jo pitempään, voidaan kahvilaa alkaa pitämään vapaaehtoisten voimin. Jokaiselle kerralle voidaan sopia vastuuhenkilö ja tehtävät. Vapaaehtoiset voivat myös valmistaa tarjottavat. Pitää huolehtia, että leipojilta ja kahvilassa työskenteleviltä löytyy hygieniapassi.

8.4 Markkinointi

Taidekahvilan markkinointi pitää alusta asti panostaa paljon ja se pitää aloittaa hyvissä ajoin. Markkinointia pitää kiihdyttää loppua kohden, koska muuten ihmiset ehtivät unohtamaan. Mitä lähempänä toimita on sitä enemmän pitää mainostaa.

Taidekahvilakokeilujen palautteissa kirjoitettiin, että toimintaa olisi pitänyt mainostaa enemmän. Sosiaalisessa mediassa on tärkeää mainostaa mahdollisimman monella eri kanavalla. Markkinointia pitää tapahtua siellä missä lapsiperheet liikkuvat esimerkiksi kauppojen ilmoitustaululla. Neuvolan yhteyteen olisi hyvä viedä mainos. Mitä enemmän mainostaa, sitä enemmän saa asiakkaita.

Markkinointia voi tehdä sosiaalisen median lisäksi erilaisissa tapahtumissa. Taidekahvilan tapahtumista olisi hyvä tehdä julisteita ja flyereita, joita pystyy jakamaan erilaisissa tilaisuuksissa sekä ilmoitustauluille.

8.5 Toiminnan suunnittelu

Toimintaa suunnitellessa pitää ottaa huomioon toimintaa ohjaavat erityislainsäädännöt. Toimintaa ohjaavat lait ovat yhdistyslaki, osuuskuntalaki sekä säätiölaki. Lisäksi pitää ottaa huomioon työnantajan toimintaa ohjaavat lait sekä palkkaus. Kolmannen sektorin toimijaa koskee myös vero- ja kilpailulainsäädännön normit (Ketola 2016, 14.) Liiketoimintamallin keskeisiä elementtejä on, että kenelle toiminta on suunnattu. Pitää miettiä mitä toiminta on ja miten eli asiakkuusstrategian osatekijät. Sisäisiä voimavaroja on myös hyvä pohtia. Ympäristö pitää myös ottaa huomioon, koska liiketoiminnan kuuluu sopeutua ympäristöön (Ketola 2016, 18.)

Liiketoimintamallin yksi osa on ansaintalogiikka. Se tarkoittaa johdonmukaista tapaa hankkia tuloja. Sen avulla yritys tai toimija voi kuvata periaatteet, joilla

he hinnoittelevat ja veloittaa tuotteet tai palvelut (Ketola 2016, 19.) Osallistumisesta sekä palveluista voidaan kerätä maksua. Osallistuminen voi tarkoittaa myös jäsenmaksua (Ketola 2016, 21.) Taidekahvilan kohdalla myyntituloa tulee välinemaksuista ja kahvilantuotoista. Toiminnanpitäjä voi miettiä jäsenmaksun mahdollisuutta. Asiakas sitoutuu silloin toimintaan eri tavalla ja taidekahvilalla olisi pysyviä tuloja. Maksua voidaan myös kerätä sisältötuotteesta tai konkreettisesta tuotteesta (Ketola 2016, 21.)

Yksi toiminnan ohjausväline on budjetti. Se sisältää aina tavoiteosan, taloudellisen tulososan ja resurssi- ja toimintasuunnitelmaosan. Budjetissa määritteellä toiminnot, joka tarkoittaa aktiviteetteja. Siinä määritellään myös aikataulut, resurssit ja vastuuhenkilöt (Ketola 2016, 22.) Oma tarve pitää pystyä esittämään rahoittajille, yhteistyökumppaneille sekä asiakkaille. Tavoitteet ja strategia pitää rakentaa (Ketola 2016, 43.)

Ensimmäiselle kerralle voisi kutsua esiintyjä, koska sen avulla voidaan houkuttaa ihmisiä paikanpäälle. Esiintyjä toimii vetonaulana ja houkuttelee paikalle ihmisiä, joita ei taide niin paljon kiinnosta. Esiintyjän lisäksi pitää olla muutakin ohjelmaa, minkä avulla saa ihmisiä tulemaan paikalle. Toiminnan kannalta on tärkeää saada ihmiset tulemaan paikalle, sekä kiinnostumaan toiminnasta.

9 KEHITTÄMISTYÖN ARVOINTI

9.1 Arviointi

Yhteisöllisyyden vahvistumista on vaikea todentaa näin lyhyellä ajalla, mutta taidekahvilakokeilujen perusteella huomasi, että yhteisöllisyyden vahvistumista alkoi tapahtumaan. Samat perheet tulivat kumpaankin kokeiluun ja toiminta oli luonnollisempaa toisella kerralla, koska ihmiset tiesivät miten pitää toimia. Vanhemmat sopivat keskenään näkevänsä toisia myös toiminnan ulkopuolella. Vanhemmat myös kyselivät, että jatkuuko toiminta. Siitä voi päätellä, että vastaavanlaiselle toiminnalle olisi tarvetta.

Koen, että sain taidekahvilan suunnitelmaa varten tarpeeksi tietoa. Eniten sain tietoa kokeilujen avulla, koska siellä pääsin juttelemaan ihmisten kanssa siitä mitä mieltä he ovat toiminnasta ja sen toimivuudesta. Itse tekemäni havainnot

ovat myös tärkeitä ja sain niiden kautta paljon tietoa. Kokeilut synnyttävät tosielämän havaintoihin perustuvaa tietoa. Se on paljon arvokkaampaa, kun olettamukset ja tiimiläisten subjektiiviset väitteet (Hassi ym. 2015.28.) Havaitsin esimerkiksi, että lapset nauttivat sitä, kun pääsivät toiminnan ohella saliin juoksemaan ja sitä kautta jaksoivat paremmin keskittyä toimintaan. Taidekahvilankokeilut kertovat paljon siitä, että onko vastaavanlaiselle toiminnalle tarvetta ja onnistutaanko sen avulla tavoittamaan kohderyhmän asiakkaita. Kokeilujen perusteella voi todeta, että taidekahvilalle on tarvetta.

Kyselyn kannalta olisi ollut hyvä selvittää mitä hyvinvointi tarkoittaa vastaajan mielestä, koska teoreettisessa viitekehyksessä kirjoitan, että hyvinvointi tarkoittaa ihmisille eri asioita. Se voi tarkoittaa terveyden edistämistä, aineellisen hyvinvoinnin kasvua, hyvinvoinnin oikeudenmukaista jakautumista, kulttuurielämyksiä ja kestävästä kehitystä (Simpura & Uusitalo 2011, 133). Kyselystä ei nyt selviä mitä hyvinvointi tarkoittaa kyseiselle vastaajalle. Kyselyyn olisi pitänyt saada enemmän vastauksia, että se antaisi laajemman otannan. Tästä opin, että kyselyä pitää levittää enemmän ja suunnitella tarkemmin kyselyn levittämistä.

9.2 Johtopäätökset

Kehittämistyön johtopäätöksenä on, että taidekahvila toiminnalle on tarve ja kysyntää. Erityisesti kaivataan toimintaa viikonlopuksi ja arki-iltoihin, koska kaikki muu toiminta sijoittuu päiväsaikaan. Taiteen nähdään olevan iso osa hyvinvointia ja sen merkitys kasvaa koko ajan. Taidekahvilan avulla on mahdollista vahvistaa ja lisätä yhteisöllisyyttä, koska se tuo yhteen ihmisiä, joilta löytyy yhteinen mielenkiinnonkohde.

Taidekahvila vahvisti yhteisöllisyyttä, koska vanhemmat saivat uusia ystäviä ja lapset saivat uusia kavereita. Kohtaamisille voidaan luoda tilaa erilaisilla taidelähtöisillä hankkeilla. Näiden kohtaamisten avulla taas rakennetaan yhteisöllisyyttä sekä mahdollistetaan osallistumista yhteisiin tilaisuuksiin (Honkasalo & Laukkanen 2015, 29.) Nämä asiat toteutuivat taidekahvilassa ja nämä asiat lisäsivät myös kokeilujen aikana yhteisöllisyyttä.

Taidekahvilan avulla pystytään vahvistamaan yhteisöllisyyttä. Se vaatii sen, että toimintaa kestää pidempään ja ihmiset käyvät toiminnassa useasti. Yhteisöllisyys ei synny hetkessä ja se vaatii ihmisten sitoutumista. Taidekahvilassa kädentaidot on yhdistävä asia ja sen avulla ihmiset löytävät jotain yhteistä. Yhteiset asiat taas puolestaan sitovat yhteen. Se madaltaa kynnystä tutustua uusiin ihmisiin. Yhteisöllisyys koostuu siitä, että ihmisillä on yhteinen intressinkohde ja yhteistoimintaa sekä siitä, että on yhteydentunne (Kettunen 2013, 10-11). Taidekahvilan avulla on mahdollisuus näitä asioita saavuttaa ja kokeilussa huomasi näitä piirteitä.

Teoreettisessa viitekehyksessä kokosin tietoa taiteen vaikutuksista hyvinvointiin ja mitä taiteen tekeminen merkitsee ihmiselle. Kyselyn vastauksien perusteella voi päätellä, et taiteella on vaikutusta hyvinvointiin. Hyvinvointi merkitsee ihmisille eri asioita ja ihmiset tarvitsevat eri asioita voidakseen hyvin. Kyselyyn vastanneista monet toteavat, että kädentaitojen tekeminen rentouttaa ja se on mukavaa ajanvietettä. Osa ihmisistä kokee kuitenkin kädentaitojen tekemisen turhauttavaksi, koska he kokevat, että heillä ei ole tarpeeksi osaamista kädentaitojen tekemiseen. Sen vuoksi toiminnan suunnittelussa oli tärkeää ottaa huomioon, että toiminta sopii kaikille. Jos toiminta on haastavaa saattavat monet jäädä tulematta taidekahvilaan. Taiteen nähdään edistävän sosiaalista osallisuutta ja hyvinvointia (Honkasalo & Laukkanen 2015, 25). Taiteen tekemiseen liittyy myös sosiaalinen kanssakäynti. Vaikka taiteen tekeminen on pääasiallinen tarkoitus, niin silti sosiaalinen kanssakäyminen on myös tärkeässä roolissa.

Taidekahvilakokeilussa monet vanhemmat kertoivat, miten tärkeää kädentaitojen tekeminen on. He pitivät tärkeänä eri taiteen muotojen kokeilua. Monet sanoivat, että kotona kädentaitojen tekeminen ei ole luontevaa ja välineitä ei löydy. He pitivät taidekahvilaa hyvänä paikkana erilaisien kädentaitojen kokeiluun. Toiminnan ollessa ilmaista se mahdollistaa sen, että kaikki pääsevät kokeilemaan.

Taidekahvilakokeiluissa huomasi, että monet asiakkaat saattoivat seurata toimintaa pitkään ja vasta sen jälkeen tulla mukaan. Lapsen kanssa vanhemman on helpompi osallistua toimintaan. Vanhemmalla on lasta isompi kynnys lähteä tekemiseen mukaan. Ihminen toteuttaa teoksen omien askelmiensa

kautta. Tekijän aistit, hänen tietämisensä, arvottaminen ja epävarmuus auttavat teoksen tekemisessä. Hän itse päättää mitä hän aikoo käyttää teoksen tekemisessä (Varto 2017. 34.) Sen vuoksi ympäristöön pitää panostaa paljon. Jos ympäristö on vääränlainen se saattaa aiheuttaa sen, että ihminen jättää tekemisen välistä. Taidekahvila on iso kokonaisuus ja siinä pitää ottaa huomioon todella monta osa-aluetta.

9.3 Pohdinta

Kokeilujen avulla huomasin sen, kuinka tärkeää vanhempien on päästä juttelemaan toisten vanhempien kanssa. Lapset saivat toisistaan leikkikaverin ja sitä kautta uusia kavereita. Toiminnan lomassa on helpompaa tutustua uusiin ihmisiin. Taidekahvilakokeiluissa ympäristö oli kiireetön ja rauhallinen. Se antaa hyvän ympäristön yhteisöllisyyden vahvistamiseen. Taidekahvilan olisi hyvä sijaita sellaisessa paikassa mikä on keskeisellä paikalla ja sinne pääsee helposti liikkumaan ilman autoa.

Toisessa taidekahvilakokeilussa kaksi äitiä sopi keskenään näkevänsä myös toiminnan ulkopuolella. Heillä oli saman ikäiset lapset. Mielestäni yhteisöllisyyden lisääntymisestä kertoo sekin, kun samat perheet tulivat myös toiselle kerralle. Toisessa taidekahvilakokeilussa oli huomattavasti vapautuneempi tunnelma ja vanhemmat juttelivat enemmän keskenään. Yhteisö pitää tunnistaa ulkopuolelta ryhmäksi mikä toimii yhdessä (Kettunen 2013, 10). Toisessa taidekahvilakokeilussa toiminta alkoi ulkoapäin tarkasteltuna muistuttamaan yhteisöä ja ihmiset toimivat yhdessä. Toiminnan kestäessä pitempään hioutuu ihmiset vielä enemmän yhteen. Yhteisössä luodaan kokemuksellisia merkityksiä (Kettunen 2013, 10).

Mielestäni toiminnan kestäessä pidempään ihmiset huomasivat toiminnan tärkeyden ja alkaisivat näkemään toiminnassa yhteisöllisiä piirteitä. Taidekahvilakokeiluja oli vain kaksi, joten se on lyhyt aika yhteisöllisyyden vahvistamiselle ja ihmiset eivät vielä päässeet tutustumaan toisiinsa. Silti kahden kokeilun aikana ihmiset tutustuivat toisiinsa ja pääsivät rakentamaan sosiaalisia suhteita.

Taidekahvila kokeiluun osallistujat eivät tuoneet esille, että oli mukava vaikuttaa taidekahvilan sisältöön. Ihmisellä pitää tulla tunne siitä, että on mukana ja

kuuluu johonkin. Ihmisellä pitää olla mahdollisuus vaikuttaa niiden asioiden sisältöön, joihin hän on osallistumassa (Honkasalo & Laukkanen 2015, 25.) Kokeilujen aikana ei käynyt ilmi, että osallistuminen suunnitteluun koettiin tärkeänä. Taidekahvila kokeilujen aikana olisi pitänyt tuoda enemmän esille sitä, että heillä on mahdollisuus vaikuttaa taidekahvilan sisältöön. Ihmisille voi olla haastavaa osallistua toiminnan suunnitteluun, jos vastaavanlaista toimintaa ei ole aikaisemmin ollut olemassa.

Jatkossa lapsia varten voisi olla taidekahvilassa mukana myös ohjaaja, joka leikittää lapsia salissa. Silloin vanhemmat voisivat keskittyä tekemiseen. Kyseilyn vastauksissa käy ilme, että lapsille toivottaisiin hoitajaa. Kokeiluissa huomasi, että vanhemmat keskittyivät enemmän lapsen auttamiseen kuin omaan tekemiseen. Mitä nuorempi lapsi on, sitä enemmän lapsi vaatii vanhemman huomiota. Jos lapsilla olisi ohjaaja, jonka tarkoituksena olisi vastata lapsien leikittämisestä, niin silloin vanhemmalla olisi enemmän aikaa sosiaaliseen kanssakäymiseen.

Taidekahvilaa voisi alkaa pitämään vapaaehtoisten avulla, siinä vaiheessa, kun toiminta on kestänyt pidempään. Asiakkaista voisi löytyä vapaaehtoisia, kuin toiminta on saavuttanut vakiokävijät.

LÄHTEET

Antikainen, R., Kangas, H., Alhola, K., Stenvall, J., Leponiemi, U., Pekkola, E., Rannisto, P & Poskela, J. 2019. Kokeilukulttuuri Suomessa – nykytilanne ja kehittämistarpeet. Valtioneuvoston kanslia julkaisuja 2019:2. WWW-dokumentti. Saatavissa: http://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/161281/2-2019-KOKSU_raportti_.pdf?sequence=1&isAllowed=y [viitattu 24.2.2019.]

Ahola-Virtanen, J. 2016. Mies ja yhteisöllisyssystemaattinen kirjallisuuskatsaus. Sairaanhoidajan koulutusohjelma. PDF-dokumentti. Saatavissa: https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/107068/Ahola-Virtanen_Jenny.pdf?sequence=1&isAllowed=y [viitattu 26.4.2019.]

Aro, J. 2011. Yhteisöllisyys ja sosiaalinen side. Teoksessa Kangaspunta S. (toim.) Yhteisöllinen yhteisöllisyys. Avaimia yhteisöllisyyden muutoksen ymmärtämiseen. Tampereen Yliopistopaino 35-61

Berg, A. 2013. Kokeilun paikka. Suomi matkalla kohti kokeiluyhteiskuntaa. Eduskunnan tulevaisuusvaliokunnan julkaisuja 2013:1. Helsinki: Eduskunta. PDF-dokumentti. Saatavissa: https://www.eduskunta.fi/fi/tietoaeduskunnasta/julkaisut/documents/tuvj_1+2013.pdf [viitattu 23.2.2018.]

Ervasti, H & Saari, J. 2011. Onnellisuus hyvinvointivaltiossa. Teoksessa Saari, J. (toim.) Hyvinvointi. Suomalaisen yhteiskunnan perusta. Helsinki: Yliopistokustannus, 191-219.

Hassi, L., Paju, S., Maila, R. 2015. Kehitä kokeillen. Organisaation käsikirja. Helsinki: Talentum. PDF-dokumentti. Saatavissa: http://kehitakokeillen.fi/wp-content/uploads/2016/01/kehita_kokeillen_preview.pdf [viitattu 27.2.2019.]

Henttonen, E 2018. Itä-Savon sairaanhoitopiiri Sosterin julkisuuskuva asiakaskentässä. Tradenomi YAMK. PDF-tiedosto. http://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/153926/Henttonen_Eini.pdf?sequence=1&isAllowed=y [viitattu 20.1.2019.]

Hiltunen, M. 2009. Yhteisöllinen taidekasvatus. Performatiivisesti pohjoisen sosiokulttuurisissa ympäristöissä. PDF-dokumentti. Lapin yliopisto. Taiteiden tiedekunta. Väitöskirja. Saatavissa: <https://core.ac.uk/download/pdf/30083919.pdf> [viitattu 24.10.2018.]

Hokasalo, M & Laukkanen, A. 2015. Osallisuus ja yhteisöllisyys hyvinvointia edistämässä. Taiteen ja kulttuurin vaikuttavuuden arviointi EU-hankkeissa Kulttuuripolitiikan tutkimuksen vuosikirja. PDF-dokumentti. Saatavissa: <https://kulttuuripolitiikantutkimus.fi/wp-content/uploads/2016/11/KPTVS2015.pdf> [viitattu 24.10.2018.]

Horn, H & Vapalahti, K. 2017. Taidetta työnkehittämiseen. PDF-dokumentti. Saatavilla: <http://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/127046/URNISBN9789523440159.pdf?sequence=1&isAllowed=y> [viitattu 28.10.2018.]

Järvenoja, M. 2016 Tieteentermipankki. WWW-dokumentti. Saatavilla: <http://tieteentermipankki.fi/wiki/Oikeustiede:yhteis%C3%B6> [viitattu 28.20.2018.]

Kauppinen, I. 2014. Onnistunut ohjaus. Nuorten kokemuksia ohjausesta työpajalla. Jyväskylän yliopisto. Opettajan koulutuslaitos. Pro gradu -tutkielma PDF-dokumentti. Saatavilla: <https://jyx.jyu.fi/bitstream/handle/123456789/45307/1/URN%3ANBN%3Afi%3Aju-201502121299.pdf> [viitattu 25.4.2019.]

Ketola, A. 2016. Kolmannen sektorin kulttuurituottajan ansaintalogiikka. Satakunnan ammattikorkeakoulu. Liiketalouden ja yrittäjyyden koulutusohjelma. Ylempi AMK. Opinnäytetyö. PDF-dokumentti. Saatavilla: https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/115093/Annukka_Ketola_2016.pdf?sequence=1 [viitattu 13.5.2019]

Kettunen, M. 2013. Yhteisösoseaalityö. Lähtökohdat, tavoitteet ja keinot. PDF-dokumentti. WWW-dokumentti. Saatavilla: http://epublications.uef.fi/pub/urn_nbn_fi_uef-20131036/urn_nbn_fi_uef-20131036.pdf [viitattu: 24.10.2018.]

Laaja kysely suomalaisten suhteesta kulttuuriin. Kulttuuritutkimus. 2018. WWW-dokumentti. Saatavilla: <https://skr.fi/hankkeet/kulttuuritutkimus>. [viitattu: 26.10.2018.]

Kuuskaasjärvi, A., Linnossuo, O., Sutinen, J. 2011. Taidetyöskentely arjen näyttämöllä. Teoriaa, menetelmiä ja sovelluksia. Turun ammattikorkeakoulu. Tampereen yliopistopaino.

Lehtonen, P. 2011. Kylä kaupungissa. Yhteisö kansalaisvaikuttamisen välineenä. Teoksessa Kangaspunta, S. (toim.) Yhteisöllinen yhteisöllisyys. Avaimia yhteisöllisyyden muutoksen ymmärtämiseen. Tampere: Tampereen Yliopistopaino, 197-230.

Malte-Collard, K & Lampo, M. 2013. Voimaa taiteesta. Malleja taiteen soveltamiseen hyvinvointi alalla. PDF-dokumentti. Saatavissa: http://www.voimaa-taiteesta.fi/uploads/pdf/Voimaa_taideesta.pdf [viitattu: 26.10.2018.]

Ollikainen, A. 2016. Hyvinvoinnin ulottuvuudet aikuisen näkökulmasta. PDF-dokumentti. Hoitotiede. Pro gradu. PDF-dokumentti. Saatavissa: <https://tampub.uta.fi/bitstream/handle/10024/98607/GRADU-1456216425.pdf?sequence=1&isAllowed=y> [viitattu: 26.10.2018.]

Pessi, A & Seppänen, M. 2011. Hyvinvointi. Suomalaisen yhteiskunnan perusta. Gaudeamus Helsinki University Press OY yliopistokustannus, HYY Yhtymä.

Pirnes, E. 2008. Merkityksellinen kulttuuri ja kulttuuri politiikka. Laaja kulttuurin käsite kulttuuripolitiikan perusteluna. PDF-dokumentti. Saatavissa: <https://jyx.jyu.fi/bitstream/handle/123456789/18544/9789513930851.pdf?sequence=1&isAllowed=y> [viitattu 28.10.2018.]

Poskela, J., Kutinlahti, P., Hanhike, T., Martikainen, M., Urjankangas, H. 2015. Kokeileva kehittäminen. Työ- ja elinkeinoministeriön julkaisuja TEM raportteja 67/2015. PDF-dokumentti. Saatavissa: http://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/74944/TEMrap_67_2015_web.pdf?sequence=1&isAllowed=y [viitattu 26.2.2019.]

Saari. J., Lagerspetz. E., Simpura. J., Uusitalo. H., Kainulainen. S., Hagfors. R., Kajanoja. J., Ervasti. H., Hoffren. J., Rättö. H., Raijas. A., Uusitalo. S., Pessi. A. Seppänen. M., & Oksanen. M. 2011. Hyvinvointi. Suomalaisen yhteiskunnan perusta. Gaudeamus Helsinki University Press OY yliopistokustannus, HYY Yhtymä.

Saastamoinen, M. 2011. Intensiivistyvä yksilöllistyminen ja sosiaalisuuden muuttuvat muodot. Teoksessa Kangaspunta, S (toim.) Yhteisöllinen yhteisöllisyys. Avaimia yhteisöllisyyden muutoksen ymmärtämiseen. Tampereen: Tampereen yliopisto, 61-98.

Salmela, E & Co. 2015. Yhteisöllinen, nopea ja kokeileva kehittäminen. Lappeenranta. Lappeenrannan teknillinen yliopisto. PDF-dokumentti Saatavissa: <http://lutpub.lut.fi/bitstream/handle/10024/103794/Yhteis%C3%B6llinen%20nopea%20ja%20kokeileva%20kehitt%C3%A4minen.pdf?sequence=2&isAllowed=y> [viitattu 27.2.2019.]

Simpura, J & Uusitalo, H. 2011. Hyvinvointi. Suomalaisen yhteiskunnan perusta. Gaudeamus Helsinki University Press OY yliopistokustannus, HYY Yhtymä.

Strandman-Suontausta, P. 2013. Vapautta vai vaikuttavuutta? Kuvataiteeseen perustuva palvelu hoitoalayhteisölle. PDF-dokumentti. Saatavilla: <https://aalto-doc.aalto.fi/bitstream/handle/123456789/11812/isbn9789526050263.pdf?sequence=1&isAllowed=y> [viitattu: 24.10.2018.]

Torro, H & Eloluoto, H. 2018. Palvelumuotoilulla tukea toimivien palvelukokonaisuuksien rakentumiseen. WWW- dokumentti. Saatavilla: <https://suomidigi.fi/palvelumuotoilulla-tukea-toimivien-palvelukokonaisuuksien-rakentumiseen/> [viitattu 18.12.2018.]

Varto. J. 2017. Taiteellinen tutkimus. Mitä se on? Mitä se tekee? Miksi? Aalto-yliopiston julkaisusarja. Taide + muotoilu + arkkitehtuuri 1/2017. Helsinki

Kankaanpainanta

Ensimmäisellä taidekahvila kerralla on kankaanpainantaa. Kankaanpainantaa varten kahvilanpuolelle on ostettu kangaskasseja ja t-paitoja sekä tyynyliinoja. Asiakas voi tuoda mukanaan omia tavaroita mihin hän haluaa painaa. Toiminnan järjestäjällä on kaikki tarvittavat välineet ja ne ovat kaikkien käytettävissä taidekahvilassa. Käytettävät välineet on laitettu pöydälle houkuttelevan näköisesti. Kaikki vaihtoehdot ovat esillä pöydillä.

Kankaanpainantaa varten kuuluu tehdä mallikappale. Mallikappaleet pitää asettaa näkyvälle paikalle. Toimintaa esitelmässä uudelle asiakkaalle, kuuluu ohjaajan painottaa sitä, että asiakas saa tehdä semmoisen työn kuin itse haluaa.

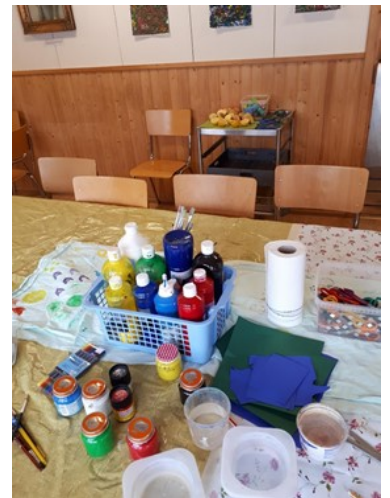
Kankaanpainannan vaihteet

- Kankaanpainannassa on tärkeää laittaa painettavan kankaan väliin sanoma-lehtiä, tai muuta paperia. Se estää värin tarttumista toiselle puolelle
- Ensin valitaan sapluuna tai jokin muu millä haluaa painaa kankaaseen. Halutessaan voi myös vapaasti maalata pensselillä
- Sapluuna asetetaan kankaan päälle siihen kohtaan mihin haluaa kuvan painaa. Halutessaan sapluuna voi teipata kiinni kankaaseen ja se estää sapluunan liikkumisen
- Sen jälkeen valitaan kangasväri millä haluaa painamaa kuvio. Väriä laitetaan ensin alustalle ja sen jälkeen sitä tuputetaan tai maalataan sapluunaan

- Perunalla ja sitruunalla painaessa väriä laitetaan pensselillä suoraan muotin päälle. Väriä ei saa laittaa liikaa, koska silloin kuviosta tulee suttuinen.
- Perunalla painaessa on hyvä testata muottia ensin johonkin toiseen kankaan-palaan
- Sen jälkeen painetaan siihen kohtaan kankaassa, mihin kohtaan kuvion haluaa. Tarvittaessa väriä voi lisätä perunaan
- Kuvioita voi painaa niin monta kuin haluaa ja käyttää erilaisia muotteja
- Kun työ on valmis sen pitää antaa ensin kuivua kunnolla. Sen jälkeen työ pitää silittää, että väri tarttuu kankaaseen kunnolla.
- Silittämistä varten pitää laittaa työn päälle leivinpaperia, ettei kangasväri tartu silitysrataan
- Silittämisen jälkeen työn voi ottaa käyttöön ja pestä. Muista tarkistaa lämpötila kangasväripurkista

Kankaan painantaan tarvittavat välineet

- Kangasvärit
- Kangas mihin painetaan
- Pensseleitä
- Sapluunoita. perunoita, sitruunoita sekä muita muotteja. Kesällä ja syksyllä voi hyödyntää ulkoa löytyvää materiaalia. Puidenlehdet ja kukat sopivat painantaa. Pitää huolehtia siitä, että tuotteet millä painetaan ovat kuivia
- Vesiastioita
- Suojaliina
- Essu
- Testi kangas

Peruna on monipuolinen väline painaa, koska siihen voi kaivertaa haluamansa kuvion tai painaa pelkästään perunan. Taidekahvilakokeilussa huomasin, että peruna oli suosituin. Lapset pyysivät vanhempaa tai ohjaajaa kaivertamaan perumaan haluamansa kuvion. Sapluunoita tehdessä on hyvä miettiä mikä on

ajankohtainen aihe ja kiinnostaa kohderyhmää. Kokeilussa suosituimpia sapluunoita olivat perus kuviot sydän ja tähti. Suosituimpia hahmoja olivat muumi hahmot. Asiakkaat saavat myös itse askarrella sapluunoita ja muita malleja.

Värikuula- ja pikkuautomaalaus

Värikuula- ja pikkuautomaalauksessa on ideana levittää marmorikuulien ja pikkuautojen avulla maalia paperille. Ne levittävät väriä pitkin paperia ja tekevät erilaisia kuvioita. Eri suuntiin liikuttaminen vaikuttaa siihen millaisia kuvioita tulee. Pikkuautoilla voi myös ajaa paperin päällä. Tekeminen sopii kaikenikäisille.

Maalaamista varten tarvittavat välineet:

- Marmorikuulia
- Pikkuautoja
- Maalarinteippiä
- Rasia minkä pohjalle laitetaan paperi sekä maalit. Rasiana voi toimia kenkälaatikko ja muovirasia. Pääasia on, että rasiassa on korkeat reunat ja paperi mahtuu pohjalle
- Maaleja ja niiden on hyvä olla juoksevia ja parhaiten sopii akryylimaalit. Eri maaleja käyttämällä saa teoksesta erinäköisen.
- Suojaliina
- Essu

Työskentelyn vaiheet

- Työskentely aloitetaan kiinnittämällä paperi rasianpohjalle. Paperi pitää teipata rasiaan kiinni, etteivät kuulat pääse paperin toiselle puolelle. Teippauksessa kannattaa huomioida, että teippi jättää valkoiset kehykset paperiin.

- Seuraavaksi valitaan värit mitä maalaukseen halutaan. Värejä voi laittaa, niin paljon kun haluaa. Jos värejä on monta, niin työstä tulee kuviokkaampi ja moniulotteinen
- Värit levitetään pisaroina pitkin paperia. Värejä asetellessa kannattaa ottaa huomioon minkä värien haluaa menevän keskenään sekaisin
- Seuraavaksi marmorikuulat tai pikkuautot asetetaan rasian pohjalle
- Rasiaa aletaan liikuttamaan edestakaisin, jotta marmorikuulat tai pikkuautot pääsevät levittämään maaleja. Tässä vaiheessa voi lisätä vielä maali
- Sen jälkeen, kun maali on levinyt tarpeeksi, otetaan marmorikuulat ja pikkuautot pois rasiasta
- Paperi on myös hyvä ottaa pois heti, jos käyttää pahvista rasiaa

Maalaaminen pikkuautoilla pöydän päällä.

- Maalaaminen aloitetaan teippaamalla paperi pöytään kiinni
- Maaleja asetetaan tipoittain paperille, niin montaa väriä, kuin itse haluaa
- Seuraavaksi valitaan pikkuauto millä haluaa maalata. Renkaat vaikuttava siihen millaista jälkeä tulee
- Autolla aletaan ajamaan maalien päällä pitkin paperia
- Autolla voi tehdä jonkin kuvion, tai sitten voi ajaa pitkin paperia muodostaen erilaisia kuvioita
- Sitten kun maalaus on valmis kannattaa jättää maalaus pitkälleen kuivumaan, ettei maalit leviä

Värikylpy

Värikylvyn ideana on että, lapsi pääsee turvallisesti tutustumaan erilaisiin väreihin ja materiaaliin. Se on mukavaa yhteistä tekemistä vanhemman kanssa. Värikylvyssä on tarkoitus käyttää luonnollisia ja turvallisia materiaaleja. Värikylvyssä ei kannata olla kerrallaan montaa osallistujaa, koska silloin tulee liian paljon hälinää.

Värikylpy aloitetaan virittäytymällä toimintaan lapsen kanssa. Virittäytymistä voidaan tehdä tutustumalla materiaaleihin. Materiaaleja voi olla eriväriset tyyntyt ja eri tuntuiset materiaalit. Totuttautumalla erilaisiin pintoihin ja väreihin on lapsen helpompi siirtyä itse värikylpyyn. Tilasta pitää tehdä mahdollisimman viihtyisä. Tyynyistä voi rakentaa erilaisia tasoja ja muotoja. Tilassa on hyvä käyttää turvallisia värejä ja vain muutamaa väriä kerrallaan. Jos tilassa on montaa väriä, niin se voi tehdä lapsen olon levottomaksi. Tilan pitää myös olla semmoinen missä lapsen on turvallista liikkua ja ei tarvitse varoa teräviä kulmia. Värikylpy on hyvä lopettaa yhteisesti ja esitellä lapsille miltä heidän maalaus näyttää.

Värikylpyä varten tarvitaan tilan missä lapset pystyvät liikkumaan vapaasti. Värikylpy voidaan toteuttaa pöydällä tai lattialla. Lattialla lapsi pääsee maalaamaan kokokehollaan sekä liikkumaan vapaasti. Tilata on hyvä suojata kunnolla, ettei tarvitse varoa sotkua. Vaatteet on hyvä jättää mahdollisemman vähäisiksi tai lapsi voi halutessaan olla pelkällä vaipalla. Värikylpyä varten tarvitaan maaleja. Maaleina ei käytetä tavallisia maaleja, koska ideana on, että lapsi pääsee turvallisesti tutustuman eri väreihin.

Maaleina voidaan käyttää:

- Erilasia marjoja
- Vihanneksia
- Pilttejä

- Maaleja valitessa on hyvä käyttää Suomalaisia tuotteita, koska niitä ei tarvitse kuumentaa erikseen. Väreinä on hyvä käyttää semmoisia elintarvikkeita mitkä ovat lapselle tuttuja.

Maalaaminen aloitetaan tutustumalla materiaaliin. Jos maalina käytetään esimerkiksi mustikkaa ja mangopilttiä on hyvä antaa lapsen tutustua niihin rauhassa ja edetä omaan tahtiin. Lapsi voi halutessaan maistaa niitä maalaamisen lomassa tai alussa.

Värikylpy pöydällä:

- Pöydälle asetetaan paperi ja sen päälle käytössä olevat maalit
- Alussa pöydälle kannattaa laittaa vain muutama mustikka tai mitä käyttääkään maalina
- Lapsen pitää antaa aluksi rauhassa tutustua maaleihin ja halutessaan voi myös maistella
- Lapsi voi litistää marjan paperiin tai maalata sillä paperiin
- Värikylyssä ei ole mitään oikeaa tapaa maalata, joten kaikkea voi kokeilla
- Paperille voi pikkuhiljaa lisätä enemmän värejä
- On hyvä ottaa huomioon maalin koostumus. Lapselle voi olla luontevampaa ottaa mustikka käteen, kuin taas laittaa kätensä mangososeeseen
- Lapsi saa maistella maaleja ja tehdä omaan tahtiin.

Värikylyn toteuttaminen lattialla:

- Toiminta aloitetaan samalla tavalla, kuin pöydällä pidettävä värikylpy
- Lattialla toteutettava värikylpy on kokonaisvaltaisempi ja sitä varten kannattaa lapselle jättää mahdollisimman vähän vaatteita päälle.
- Lattialle on hyvä asettaa suojakangas, koska sotkua tulee paljon.
- Jokaisen osallistujan eteen kannattaa laittaa muutama maali, jotta lapsi pääsee tutustumaan niihin ja halutessaan maistamaan
- Lapsen tottuessa materiaaliin voi värejä lisätä ja rohkaista lasta myös jalalla maalaamaan. Maalaamiseen voi käyttää koko kehoa
- Värikylpy lopetetaan yhteisesti ja lapsien kanssa katsellaan maalauksia

Kysely taidekahvilaan osallistumisesta perheille

Hei! Olen Emmi Myllylä ja opiskelen viimeistä vuotta yhteisöpedagogiksi Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulussa. Teen helmikuussa 2019 kyselyn taidekahvilatoiminnasta osana opinnäytetyötäni Jyväskylän seudun Nuorisoseura ry:lle.

Kyselyn tarkoituksena on selvittää, millaisen taidekahvilan sinä haluaisit Keljonkankaalle. Taidekahvilalla tarkoitetaan tässä kyselyssä paikkaa jossa vanhempi pääsee kokeilemaan yhdessä lasten kanssa erilaisia taidemuotoja. Tekemisen lisäksi taidekahvilasta voi ostaa pientä purtavaa ja juotavaa - myös omia eväitä voi ottaa mukaan.

Taidekahvilatoimintaa kokeillaan kevättalvella la 9.2., ti 19.2. sekä ti 19.3. Keljon Tapiolassa. Tervetuloa mukaan!

Palautathan kyselyn mahdollisimman pian tai 17.2.2019 mennessä Keljon Tapiolaan, Keljonkankankaantie 10, Jyväskylä tai vastaamalla kyselyyn sähköisesti [www.jyvaskylanseudun-Nuorisoseura .fi](http://www.jyvaskylanseudun-Nuorisoseura.fi) sivujen kautta.

Lisätietoja opiskelija Emmi Myllylältä jklseudunns@gmail.com sähköpostin kautta.

Mihin taidetoimintamuotoihin teidän perheenne olisi kiinnostunut osallistumaan ja mitä haluaisitte tehdä taidekahvilassa? Voit valita yhden tai useamman vaihtoehdon.

- a. Musiikkia, esimerkiksi laulaa, soittaa, säveltää tai kuunnella musiikkia
- b. Tanssia tai musiikkiliikuntaa
- c. Ilmaisua, esimerkiksi improvisaatioteatteria tai perheteatteria
- d. Sanataidetta, esimerkiksi satutuokioita tai tehdä omia runoja ja tarinoita
- e. Sirkusta tai akrobatiaa
- f. Muuta, mitä:

Tässä kyselyssä haluan selvittää erityisesti kädentaito toimintaa. Mitä kädentaitoja haluaisit tehdä taidekahvilassa yhdessä lapsesi kanssa? Voi valita useamman vaihtoehdon.

- a. Piirtää
  - b. Maalata
  - c. Käsitöitä
  - d. Tavaroiden tuunausta
  - e. Korujen teko
  - f. Muuta, mitä:
-
-
-

Minkä ikäisten lasten kanssa olisit tulossa taidekahvilaan? Voit valita useamman vaihtoehdon.

- a. 0-1 v
- b. 2-3 v
- c. 4-6 v
- d. Kouluikäisen
- e. Muu, mikä (esim. sisarustoimintaa):

Kuinka paljon askartelu ja käsitöiden tekeminen tai muu taidetoiminta vaikuttaa hyvinvointiisi?

- a. Todella paljon
- b. Jonkin verran
- c. En osaa sanoa
- d. Ei vaikuta ollenkaan

Voisiko taidekahvila toimia asuinalueen kohtaamispaikkana?

- a. Kyllä
- b. Ei
- c. En osaa sanoa

Mikä ajankohta taidekahvilatoiminnalle sopisi perheille parhaiten? Voit valita usean vaihtoehdon.

- a. Arkisin aamupäivällä
- b. Arkisin ilta-aikaan
- c. Viikonloppuisin
- d. Muu, mikä:

Millainen taidekahvilan pitäisi olla, että se toimisi teille sopivana kohtaamispaikkana? Millainen olisi unelmiesi taidekahvila?

Kiitos mielipiteistänne ja osallistumisestanne kyselyyn ja taidetoiminnan kehittelyyn!

Palautathan kyselyn mahdollisimman pian tai 17.2.2019 mennessä Keljon Tapiolaan, Keljonkankaantie 10, Jyväskylä tai vastaamalla kyselyyn sähköisesti www.jyvaskylanseudunNuorisoseura.fi sivujen kautta.

